

Türkiye
Solunum
Araştırmaları
Derneği

Solunum Aktüel

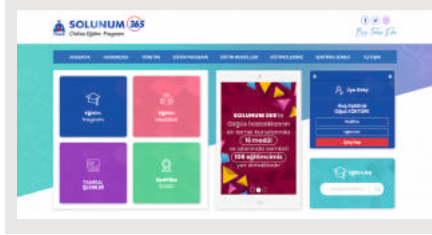
Yıl: 11 Sayı: 31

www.solunum.org.tr

**SOLUNUM 2022 Kasım'da
gerçekleşecek**

**Solunum 365'te
yeni modül yayında**

**Akademi Kampı,
Mart'ta Kıbrıs'ta**

**Zorluklara rağmen TÜSAD önemli ve
yenilikçi çalışmalarına devam etti**

**Dr. Ülkü Yılmaz
TÜSAD Başkanı**

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin değerli üyeleri, sevgili meslektaşlarım pandeminin gölgesinde, yine yaşamımızın merkezine COVID-19'u alarak bir yılı daha tamamladık.

Pandemi döneminde daha çok dijitalleşen dünya ile birlikte biz de eğitimlerimizi dijital platforma taşıdık. Bu yıla imzasını atan en büyük, bizi gururlandıran projemiz; tanısıl işlemler videolarımız oldu. Hekimlik bir sanat, bu sanatın usta-çırak ilişkisi içerisinde hem ustaları gözlemleyerek, hem okuyarak hem de çeşitli mecralardan izleyerek öğrenilmesi gerekiyor. Pandemi döneminde uzmanlık eğitiminde çeşitli derecelerde aksamalar yaşandı. Bu aksaklıkları en az düzeye indirmek, ülkemizde eğitim alan tüm uzmanlık öğrencilerinin eğitimine katkıda bulunmak, eğitime bir standart getirebilmek amacı ile yönetim kurulu üyemiz Doç. Dr. Cengiz Özdemir'in önerisi olan bu büyük projeyi hayata geçirdik. Bu proje neleri kapsıyor? Bir göğüs hastalıkları uzmanlık öğrencisinin, eğitimi sürecinde öğrenmesi gereken, en basitinden, en karmaşığına kadar tüm işlemlerini kapsıyor. Tüm bu eğitim videolarını eğitim portalımız SOLUNUM365'e yükledik. Alanında uzman hocalarımız bu projede görev aldı, çok profesyonel bir çekim ekibi çekimleri gerçekleştirdi, kayıtlar titizlikle montajlandı ve sonuçta yıllarca genç meslektaşlarımızın eğitimine katkı sunacak büyük bir eser ortaya çıktı.

**Eğitim videoları,
Solunum 365,
Solunum TV Podcast yayınları,
Solunum Aplikasyonu,
ERS ve Genç Akademisyenlerin
faaliyetleri derken TÜSAD olarak,
pandemiye rağmen
çok önemli ve
yenilikçi çalışmaları
hayata geçirdik.**

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği

“Türkiye Solunum
Araştırmaları Derneği” adına

YAYIN

İmtiyaz Sahibi

Dr. Mecit Süerdem

Yazı İşleri Müdürü

Dr. Arzu Mirici

Editör

Mukadder Çalikoğlu

Editör Yardımcıları

Berna Kömürcüoğlu

Ali Fidan

Yayın Koordinatörü

Hatice Yıldırım Somuncu

Yayın Sekreteri

Şima Kılıçarslan

Yönetim Merkezi

Sahrayıcedit Mh. Atatürk Cad.

Aslan Kaptan Çıkmazı Sk. No: 1

K: 3 D: 5 Kadıköy/İSTANBUL

Tel:(0216) 410 22 58 - 59

Faks: (0216) 410 22 60

solunum@solunum.org.tr

www.solunum.org.tr

YAPIM

DOMEDYA

İletişim ve Etkinlik Ajansı

Suadiye Mah. Ark 399

No 399/B 1 Kadıköy, İstanbul

Tel : 0216 970 21 29

Fax: 0850 220 04 51

domedya@domedya.com.tr

Editör:

Nilgün Karataş

Ezgi Aktaş

Grafik Tasarım:

Kader Kutmar

Yayın Türü

Online olarak yayınlanmaktadır.

www.solunum.org.tr

Yerel süreli yayın

Solunum Aktüel yılda üç sayı

olarak yayınlanır.

Gazetede yer alan yazılar
izinsiz kullanılamaz. Yayınlanan
röportaj veya köşe yazılarındaki
görüşler ile ilgili sorumluluk
tamamen röportaj veren kişilere
ve yazarlara aittir.

ISSN: 1309-5285

Kapak yazısının devamı...

Göğüs hastalıkları alanında sürekli “eğitim” denilince artık SOLUNUM365 akla geliyor. Derneğimizin en önemli projelerinden biri olan, Prof. Dr. Oğuz Köktürk hocamızın hayata geçirdiği projemiz bu yıl güncellendi, genişledi... Konusunda yetkin, çok değerli hocalarımız 16 modül ve 108 başlığı siz değerli meslektaşlarımızın eğitimine katkı sunma üzere hazırladı, alanımızın güncel gelişmeleri bir tık uzağınızda...

Bu yıl bizi heyecanlandıran bir diğer projemiz; yine alanımızda bir ilki gerçekleştirdiğimiz cep telefonu uygulamamız SOLUNUM oldu. Bu aplikasyon ile istedik ki meslektaşlarımız akıllı telefonları ile bilgiye, web sitemizdeki tüm içeriğe yorulmadan, kolayca ulaşsın.

Geçtiğimiz yılda Avrupa Solunum Derneği ile yapmış olduğumuz anlaşma derneğimiz ve üyelerimiz adına çok önemli bir gelişmeydi. Sevgili Prof. Dr. Semra Bilaçeroğlu hocamızın büyük emekleri ile bu şansa eriştik. Yapılan bu anlaşma doğrultusunda üyelerimize eş üyelik hakkına erişim olanağı sunmuş olduk. Eş üyelik hakkına ek olarak arzu eden genç meslektaşlarımız ERS çalışma gruplarında kendilerini ifade etme, planlanan çok merkezli çalışmalara katılma fırsatı buldu. Genç Akademisyen Grubumuzdan sevgili arkadaşlarımızın hevesle çalışmaları göğsümüz kabarttı.

Değerli Solunum Aktüel okurları sizlere boş zamanlarınızda dinlenirken, alanımızdaki güncel gelişmeleri izleyebileceğiniz bir öneride bulunmak istiyorum: Podcast yayınlarımız...Solunum TV bu yıl ilk kez podcast yayınlarına başladı. Merkez Yönetim Kurulumuzun genç dinamik üyesi Doç. Dr. Muzaffer Onur Turan başkanlığında çalışan genç, dinamik sosyal medya ekibimiz sürekli, önemli gelişmelere imza atıyor.

SOLUNUM kongrelerimiz bilindiği gibi bizim en önemli bilimsel aktivitemiz, geçtiğimiz yıl da bir önceki sene olduğu gibi kongremizi dijital platformda gerçekleştirdik. Farklı olarak Ankara'da bir stüdyo hazırladık. Buradan emek veren tüm bilim insanlarına bir kez daha teşekkürlerimi iletmek istiyorum.

Geride bıraktığımız yıl tüm yoğunluğu ile devam eden pandemisiyle, yaz boyunca yaşadığımız yangın, sel felaketleriyle çok zor bir yıldır...

Tüm bu olumsuzluklara ek olarak senenin son günü alanımızda yaşadığımız büyük bir kayıp ile 2021'i bitirdik.

Ülkemizde göğüs hastalıkları ve göğüs cerrahisi alanında en önemli dört büyük merkezinden biri olan Atatürk Sanatoryumu (SBÜ Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi SUAM) Keçiören Eğitim Araştırma Hastanesi ile birleştirildi. Alanımızda 70 yıla yakın mazisi olan, yaklaşık bin kişilik kadrosu ile yıllık 650 bin ayaktan, 25 bin yatan hastaya hizmet veren, bugüne kadar çok sayıda uzmanın yetişmesine katkı sunan, büyük köklü bir okul niteliğindeki Atatürk Sanatoryumu; özel dal hastanesi niteliği taşıyan bir merkezdir.

Bu aşamadan sonra bizlere bu önemli merkezin, göğüs hastalıkları alanının en önemli merkezlerinden biri olarak özellikli tanı ve tedavi sunma gücünün, hizmet kapasitesinin, ömrünü bu alanda eğitime adanmış nitelikli eğitici kadrosunun korunmasını dilemek düşünüyorum.

Tüm meslektaşlarıma güzel ülkemiz ve mesleğimiz adına güzel gelişmeleri birlikte izleyeceğimiz sağlıklı bir yıl diliyorum.

Yenilikçilik TÜSAD'ın doğasında var

>> Dr. Arzu Mirici Yazı İşleri Müdürü

Pandeminin zorlu etkileri altında ama aşılamanın yaygınlaşmasıyla umudu da taşıyan bir 2021 yılının ardından, 2022'nin ilk Solunum Aktüel'i ile karşınızdayız. Hem TÜSAD üyesi hekimler arasındaki iletişim bağına kuvvetlendirmek hem de derneğimizin çalışmalarından okurlarımızı haberdar etmek için her sayısını büyük bir keyifle hazırladığımız yayılımımızı bir kez daha sizlerle buluşturmanın mutluluğu içindeyiz. Yayın içeriğinde geçtiğimiz yıl hayata geçirilen pek çok proje ve çalışmaya ilişkin, yazılar göreceksiniz. Çünkü; yenilikçilik, TÜSAD'ın doğasında var.

2021 yılında başta pandemi olmak üzere uzmanlığımızın pek çok alanında bilgilendirici toplantılar düzenleyen TÜSAD Akademi, yeni yıla da hızlı başlıyor. Bu sene derneğimizin ajandasında yer alan önemli organizasyonlarımızdan biri de Mart'ta Kıbrıs'ta yapacağımız Akademi Kampı. Yüz yüze gerçekleştirilecek kampla ilgili hazırlık ve notları bu sayımızda okuyabilirsiniz. Genç Akademisyenler Kurulu'nun faaliyetleri ve Kapadokya'da düzenlenecek olan İPForum'la ilgili davetimiz de yine bu sayıda yer alan yazılar arasında.

Başkanımız Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, bu sayı için önemli bilgiler veriyor. Yılmaz, kaleme aldığı yazısında 2022 yılında TÜSAD'ın üzerinde heyecanla çalıştığı projeleri okurlarımızla paylaşırken, Solunum 365, Avrupa Solunum Derneği ile imzalanan eş üyelik anlaşması, Solunum TV tarafından başarıyla sürdürülen podcast yayınları ve üyelerimizin TÜSAD'a erişimini kolaylaştıran SOLUNUM uygulaması gibi konularla ilgili de önemli bilgiler veriyor.

Pandemi yeni varyantlarla ve giderek artan vaka sayılarıyla devam ederken, solunum hekimleri olarak COVID-19'un yanı sıra branşımızla ilgili birçok sağlık sorununun tanı ve tedavisi için de yoğun çaba gösterdik. Geride bıraktığımız yılın TÜSAD için bir başka önemi, bütün yıl süren çalışmalarımızın çıktılarını Solunum2021 Dijital'de Türkiye ve yurtdışından gelen meslektaşlarımızla paylaşmak oldu. 1200'den fazla katılımcının takip ettiği, 262 değerli uzmanın katılımlarıyla bizleri onore ettiği, Organizasyon Komitesi'nin, ekibimizin ve üyelerimizin emekleriyle aksaksız bir şekilde sona eren 43'üncü Solunum Kongremiz ile ilgili bilgilendirici bir sonuç yazısını bu sayımızda bulacaksınız.

Kongrelerimiz bildiğiniz gibi bizim için bütün çalışmalarımızın bir araya geldiği bilimsel bir şölen. Prof. Dr. Nazan Şen başkanlığındaki Solunum2022 Organizasyon Komitesi, Solunum2022 için çalışmalara şimdiden başladı. Solunum2022'yi bu yıl Kasım ayında Kıbrıs'ta, yüz yüze gerçekleştirmeyi planlıyoruz. Derneğimizin sürdürülebilir eğitime verdiği önemin en önemli parçası olan Solunum 365, sürekli kendini geliştiriyor.

Pandemiden kaynaklı koşullar nedeniyle aksadığını gözlemlediğimiz asistan hekimlerin eğitimi için de iyi bir olanak sağlayan Solunum 365, en güncel tedavi ve tanı yaklaşımlarını aktaran içerikleriyle fark yaratıyor.

Bu sayımızda, Türkiye'deki göğüs hastalıkları birimlerini tanıtacağımız yeni bir röportaj serisinin ilkini siz değerli okurlarımızla buluşturacağımız için heyecanlıyız. İlk konuğumuz, COVID-19 tanısını kolaylaştıran yapay zekâ destekli bir yazılıma imza atan Malatya Turgut Özal Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı. Bölüm Başkanı Doç. Dr. Erdal İn ile yaptığımız söyleşide, ülkemizin dört bir yanında tıp biliminin gelişmesi için yoğun uğraş veren meslektaşlarımızın özveriyle umutlanacağınıza inanıyoruz.

İklim krizi konusu, TÜSAD'ın en önemli farkındalık alanlarından biri. Bu konuyu gündemde tutmak için sürekli efor sarf ediyor, özellikle solunum sağlığıyla bağlantısına dikkat çekmek için çabalıyoruz. Bu sayımızda, TÜSAD olarak bileşenlerinden biri olduğumuz Temiz Hava Hakkı Platformu'yla gerçekleştirdiğimiz kapsamlı ve özel röportajımız, hükümetlerden bireylere temiz havaya erişim için harekete geçmek gerektiğini yeniden hatırlatıyor.

Göğüs hastalıkları alanına 37 yıl emek verdikten sonra, aktif bir emeklilik hayatına adım atan değerli meslektaşımız Bahar Uysal Hamaloğlu, söyleşisiyle bu sayımıza renk kattı. Teknoloji sayesinde farklı bir boyuta taşınan ve dijital evrende yeniden şekillenen sanatın derinlemesine ele alındığı dosyamız bambaşka bir dünyanın kapılarını aralarken, arkeoloji tutkunları ise muhteşem antik kent Pergamon'un hikayesini ilgiyle okuyacak.

Sağlık konularında yaptığı basın açıklamalarıyla hem basılı hem de dijital medyada gündem belirlemeyi sürdüren TÜSAD'ın, sağlık iletişimi açısından sivil toplum örgütlerine örnek teşkil edecek düzeydeki iletişim faaliyetlerinin ayrıntılı değerlendirmesi ise, üyelerimizi bu alandaki çalışmalarımız konusunda bilgilendirmeyi amaçlıyor.

GÜNDEM Aktüel

Danıştay karar verdi: Göğüs hastalıkları hekimleri koloni stimülan faktörü ilaçları reçete edebilecek

Filgrastim, lenograstim, pegfilgrastim ve lipegfilgrastim gibi koloni stimülan faktörü ilaçları göğüs hastalıkları uzmanlarının reçete etmesini engelleyen SUT kurallarının yürütmesinin durdurulması ve iptali için TÜSAD'ın açtığı dava sonuçlandı. Danıştay, bu ilaçların göğüs hastalıkları uzmanları tarafından da yazılabileceğine hükmetti.

Av. Mustafa Güler

Göğüs Hastalıkları Uzmanlarının tedavisini yürüttüğü hastaların ihtiyaç duyduğu filgrastim, lenograstim, pegfilgrastim ve lipegfilgrastim ilaçlarını reçete etme olanağı Sağlık Uygulama Tebliğinde yapılan değişlikle ortadan kaldırılmıştı. Yapılan düzenlemeyle, "...en az bir hematoloji veya tıbbi onkoloji uzman hekiminin yer aldığı en fazla 6 ay süreli sağlık kurulu raporuna dayanılarak hematoloji, tıbbi onkoloji, iç hastalıkları veya çocuk hastalıkları uzman hekimleri tarafından en fazla birer aylık dozlarda reçete edilmesi halinde bedelleri Kurumca karşılanır" kuralı getirilmiştir.

TÜSAD tarafından Danıştay'da açılan davada, bu düzenlemenin hekimin tedaviyi tayin ve hastaların sağlık hakkına aykırı olduğu belirtilerek "filgrastim", "lenograstim", "pegfilgrastim" ve "lipegfilgrastim" etken maddeli ilaçların bedelinin karşılanması için düzenlenmesi gereken sağlık kurulu raporunda ve anılan ilaçları reçete edebilecek hekimler arasında akciğer kanserinin tedavisini yürüten göğüs hastalıkları uzmanlarına yer verilmemiş olmasından dolayı, eksik düzenleme sebebiyle anılan değişikliğin iptali ve yürütülmesinin durdurulması istenmiştir.

Davayı inceleyen Danıştay 10. Dairesi "...hekimin, kendisine başvuran hastanın hastalığını teşhis etmesi, buna uygun tedavi yöntemini belirlemesi, uygun ilaç ve tıbbi cihazları reçete etmesi, hekimin tedavi özgürlüğüne yanı sıra tanı ve teşhis koyma yükümlülüğünü de içermekte olup; aynı zamanda hastanın sağlıklı yaşam hakkına erişimi ile doğrudan ilgili bulunmaktadır.

Buna göre, davacı göğüs hastalıkları uzmanlarının aldığı eğitim ve yetkinlikleri ile mesleki bilgileri doğrultusunda muayenesini ve tedavisini yapmakta oldukları hastaları için sağlık raporu ve reçete düzenlemelerinin engellenmesi niteliğinde olan dava konusu düzenlemeler, hastanın sağlık hakkına, hekimin tedavi etme özgürlüğüne ve aynı zamanda hekimin tanı ve teşhis koyma yükümlülüğüne de aykırılık teşkil etmektedir..." gerekçesiyle hükmün yürütmesinin durdurulmasına karar vermiştir.

GÜNDEM Aktüel

Solunum2021'in ardından SOLUNUM2021 DİJİTAL başarıyla tamamlandı

Bu sene 51'inci yılını kutlayan TUSAD'ın düzenlediği Solunum 2021 Dijital, tam bir bilimsel şölen tadında geçti. 1200'den fazla katılımcının ilgi gösterdiği kongre boyunca toplam 75 oturum gerçekleşirken, yurtiçi ve yurtdışından toplam 262 değerli bilim insanı konuşmalarıyla kongremize katkı sundu. Solunum2021'in bütün oturumları büyük ilgi görürken, araştırmalarıyla solunum sağlığına katkı sunan bilim insanları da ödüllendirildi.

Dr. Güntülü Ak

Çalışmalarına büyük bir heyecanla başladığımız Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği 43. Yıllık Kongresi – Solunum2021 Dijital'i 50 yılını geride bırakmış bir derneğe yakışır şekilde 29 Ekim – 3 Kasım 2021 tarihleri arasında ve planlanan programı çerçevesinde adeta bir bilimsel şölene dönüştürerek, başarılı bir şekilde tamamlamanın mutluluğu içerisindeyiz.

Solunum2021 Dijital Kongre Organizasyon Komitesi olarak kongre hazırlıklarına başlarken “En gencimizden en kıdemlimize, asistan, sahadaki uzman, genç akademisyen ve kıdemli akademisyenlerimize dokunabilmeyi, her birinin kongremizden memnun ayrılmasını sağlamayı” hedeflemiştik. Hem kongre boyunca hem kongre sonrasında o kadar güzel geri dönüşler oldu ki, ekip arkadaşarımla birlikte hedefimize ulaştığımızı düşünüyoruz.

GERİ DÖNÜŞLER OLUMLU

Emeklilik hayatına adım atan hocalarımızın onuruna düzenlenen oturumdan

Hem yurtiçinden hem de yurtdışından bize destek olan davetli konuşmacılarımız bizimle iletişime geçerek oturumlardan çok etkilendiklerini ve böyle bir organizasyonda yer almaktan büyük bir onur duyduklarını gerek arayarak gerek mesaj yazarak dile getirdiler. Tüm bu güzel dilekler yorgunluğumuzu bir anda giderdi. Kongremize katılan, destek veren her bir meslektaşımıza bir kez daha şükranlarımızı sunarız.

Solunum2021 Dijital kurslar ile başladı. Çalışma gruplarımızın olağanüstü gayretiyle uygulama ağırlıklı 10 adet kurs gerçekleştirildi. Kursların hemen akabinde ana programımız ilk iki gün dört paralel salonda, devam eden dört gün öğlen ve akşam saatlerinde olmak üzere iki paralel salonda devam

etti ve toplam 75 oturum ile tamamlandı.

Bu oturumların 30 tanesi bilgi güncelleme, 10 tanesi olgu oturumu, 16 tanesi akademik nitelikli oturum, 4'ü editör masası, 1'i olgu konseyi, 2'si GEAK oturumu ve 13 tanesi uydu sempozyumu idi. Programda oturumların amaç/kapsam bilgisi içermesi ve içeriklerine uygun balıklar ile stilize edilmesi katılımcılarımız tarafından büyük beğeni topladı. Derneğimize büyük katkılar sağlamış ve sağlamaya devam eden, emeklilik hayatına adım atan hocalarımız Prof. Dr. Meral Gülhan, Prof. Dr. Mustafa Hikmet Özhan, Prof. Dr. Şükran Atıkcın ve Doç. Dr. Feza Uğurman onuruna düzenlediğimiz oturumlarda hocalarımıza şükranlarımızı ve minnet duygularımızı iletme ve bundan sonraki yaşamlarında mutluluk dileme fırsatını yakaladık.

SOLUNUM2021'E İLGİ BÜYÜKTÜ

Kongremizin katılımcı sayısı 1203 kişiydi. Kongre boyunca canlı izlenme oranlarının oldukça yüksek olması bir yana, devam eden günlerde izlenme oranlarının her geçen gün artması bizi ziyadesiyle memnun etti. Kongremizin gerçekleştirilmesinde bize yurtdışından 33, yurtiçinden 229 meslektaşımız davetli konuşmacı olarak katkı sağladı. Tüm konuşmacılarımızın bize destek vermeyi kabul etmelerinden kongre gününe değin, hiçbir aksamaya meydan vermeden bize katılmaları, oturumların öncesindeki sıcak temaslar ve sonrasında gerçekleştirilen bilimsel düzeyi yüksek tartışmalar son derece memnuniyet

vericiydi. Oturumlarımızın bir kısmını Dijital kongremize renk katmak için Ankara'da oluşturulan Solunum2021 Stüdyosu'nda gerçekleştirdik. Stüdyo ortamında bize katılabilen oturum başkanları ve davetli konuşmacılarımız ile Kongre Organizasyon Komitesi olarak bir araya gelmemiz kongremize ayrı bir güzellik kattı. Oturumlar öncesi hem yabancı hem de ülkemizden katılan konuşmacılarımıza hoş geldiniz deme ve teşekkür etme fırsatı bulduk.

BİLİMSEL ÇALIŞMALAR ÖDÜLLENDİRİLDİ

Meslektaşlarımızın çalışmalarını sunmak için kongremizi tercih etmeleri ve bilimsel değeri yüksek bildirilerin sayısal olarak fazla olduğunu görmek mutluluk vericiydi. Bu bildiriler ayrı bir oturumda, Editör Masası Oturumlarında EJP Editörleri tarafından tartışıldı ve yine büyük bir ilgiyle takip edildi. En iyi çalışmalar jürilerimiz tarafından belirlenerek ödüllendirildi. Prof. Dr. Meliha Terzioğlu Ödülü'nü bu yıl COVID-19 alanında yaptıkları çalışmalarıyla Ayperi Öztürk ve arkadaşları aldı. Celal Satıcı ve arkadaşları, Bahar Betül Kazak ve arkadaşları, Damla Serçe Unat ve arkadaşları Sözlü Bildiri Ödülü, Burcu Arpınar Yiğitbaş ve arkadaşları, Ayşegül Altıntop Geçkil ve arkadaşları, Mutlu Onur Güçsav ve arkadaşları,

Sertaç Arslan ve arkadaşları, Merve Ayık Türk ve arkadaşları, Nazan Erbaş Kanat ve arkadaşları, Necati Çıtak ve arkadaşları Dikkat Çeken Araştırmacı Ödülü, Nesrin Kıral ve arkadaşları Poster Ödülü ve Pelin Pınar Deniz ve arkadaşları da Olgü Ödülü aldılar.

İKLİM KRİZİNE DİKKAT ÇEKTİK

Kongremizin teması iklim krizi ve insanlık üzerine etkileriydi. Bu bağlamda paydaşlarımızla konuya dikkat çekmeye bir nebze de olsa katkı sunmaya çalıştık.

Dijital platformdaki Kongremizi birbirinden güzel iki sosyal programla taçlandırdık. Kongre açılışımızın Cumhuriyetimizin ilan edilmesinin 98. Yılına denk gelmesi onur ve gurur vericiydi. Bu muhteşem günde çok değerli bilim insanı Profesör İlber Ortaylı ve Sunay Akın bizlerle birlikte oldu, hep birlikte keyifle izledik.

Bir diğer güzel program da aramızdan ayrılan büyük usta Ferhan Şensoy'un Ferhangi Şeyler oyununun 2000. gösterimi oldu.

Maalesef kongre sonrası tekrar izlenme olanağı olmayan bu gösterim kaçırılan katılımcılarımızda büyük üzüntüye neden oldu.

TÜSAD Ailesi olarak hep birlikte gerçekleştirdiğimiz Solunum2021 Dijital'e katkı sunan herkese Kongre Organizasyon Komitesi olarak sonsuz teşekkürlerimizi iletiyor ve daha güzel günlerde daha güzel kongrelerde birlikte olmayı diliyoruz.

GÜNDEM Aktüel

SOLUNUM2022 uzun bir aradan sonra ilk kez yüz yüze gerçekleşecek

TÜSAD'ın 44'üncü Kongresi Solunum2022, Kasım ayında Kıbrıs'ta gerçekleşecek. Pandemi nedeniyle uzun bir aradan sonra ilk defa yüz yüze yapılması planlanan Solunum 2022 için çalışmalar şimdiden başladı. Solunum2022, önceki kongrelerin başarı çitasını daha da yukarı taşıyacak bir program sunmaya hazırlanıyor.

Dr. Nazan Şen

SOLUNUM2022, bu sene Kıbrıs'ta gerçekleşecek.

Alanında yarım asırlık bilgi birikimi ile köklü bir dernek olan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin 44. Kongresi Solunum2022, 4-9 Kasım tarihleri arasında Kıbrıs'ta gerçekleştirilecek. Biliyorsunuz pandemi nedeniyle son iki yıldır bir araya gelemiyorduk. TÜSAD olarak Solunum2020 ile alanımızdaki ilk dijital kongreye ve çok başarılı bir organizasyona imza attık, Solunum2021'de de bunu devam ettirdik. Ancak bu kez farklı bir heyecan içindeyiz. Solunum2022'nin iki yıl aradan sonra

yeniden yüz yüze yapılacak olmasının heyecanını ve mutluluğunu yaşıyoruz.

Kongre Düzenleme Komitesi olarak, bu yıl da sizlerle bilimsel açıdan doyurucu, güncel ve ilgi çekici, sosyal açıdan da keyifli bir kongre geçirebilmek amacıyla çalışmalarımıza büyük bir istekle ve coşku ile başladık ve SOLUNUM2022'nin ilk tohumlarını attık. Her yıl yükselen kongre başarı çitasını bu yıl daha da yukarıya taşımak amacıyla güçlü bir ekip ruhu ile çalışmalarımız devam ediyor.

BİLİMSEL OTURUMLAR SÜRECEK

Bu yıl da tüm katılımcılarımızın beklentisini karŐılayacak, alanında deneyimli ulusal ve uluslararası bilim insanlarının renklendireceği oturumlarımız olacak. Diğer yandan ERS ve CHEST dernekleri ile yapılacak ortak oturumlar bilgi ve becerilerimizi geliŐtirecek.

Bunun yanında ‘‘Editör Masası’’ ve ‘‘Olgu Konseyi’’ gibi geçtiğimiz kongrede çok ilgi çeken oturumlarımızı da devam ettirmeyi amaçlıyoruz. Bu sayede çok sayıda katılımcı yayına hazırladıkları bilimsel çalışmalarını kongrede tecrübeli hocalarımızla tartıŐabilecek ve makaleye dönüŐmesine katkı sağlayabilecek. Ayrıca teorik ve pratik uygulamalı kurslarımızda katılımcılarımız bilgilerini güncellerken deneyimlerini arttırma fırsatı da bulacaklar.

ÖDÜL SAYISI ARTACAK

Emeklerinizle hazırlanan ve kongrelerin bilimsel kalitesini arttıran bildirilere verilecek ödüllerin sayısı ve çeşitliliği bu yıl da fazla sayıda olacak. TÜSAD'ın prestijli ‘‘Prof. Dr. Meliha Terzioğlu Bilim dl’’nn yanı sıra, sözlü ve poster sunu bildirileri ile olgu sunu dlleri yanında ‘‘Dikkat eken Araştırmacı dl’’ uygulamamız da devam edecek.

Kongremiz süresince, zengin bilimsel programın yanında, keyifli zamanlar geirebilmeniz için sosyal

program hazırlıkları da bir yandan devam ediyor. Kıbrıs, kongre sonrası tarihi ve doğası ile de aklımızda kalacak.

TÜSAD'ın ilk kez Kıbrıs'ta yüz yüze yapılacak olan Solunum2022 Kongresi hem bilimsel bir Şölen hem de zengin bir sosyal programla akılda kalıcı ve doyurucu bir etkinlik olacak.

4-9 Kasım tarihlerini takviminize Şimdiden iŐaretlemenizi istiyor ve hepinizi kongremize bekliyoruz.

GÜNDEM Aktüel

TÜSAD MESLEKİ VE ÇEVRESEL SOLUNUM HASTALIKLARI - İŞ SAĞLIĞI ÇALIŞMA GRUBU: Bilimsel çalışmalar pandemi döneminde de sürdü

TÜSAD Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İŞ Sağlığı Çalışma Grubu, COVID-19 pandemisi döneminde de meslek hastalıkları ve iş sağlığı ile ilgili alanlarda bilimsel çalışma ve katkılarını meslektaşlarımızla paylaşmaya devam etti.

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İŞ Sağlığı Çalışma Grubu olarak, ülkemizde ve dünyada coronavirüs nedeniyle yaőanılan pandemide özellikle en ön safta savaőan sağlık çalıőanları baőtta olmak üzere, bu süreçte en çok etkilenen çalıőanlar hakkında bir derleme hazırladık. “Mesleksel COVID-19” baőtlıđı ile yayınlanan derlemede, özellikle sağlık çalışanlarının işin yürütölmesi sırasında ve iŐyerinde hastalığa yakalanmaları halinde, mevcut durumlarının iş kazası ve geliőtirdikleri hastalıkların da meslek hastalığı olarak tanımlanması ile ilgili bilimsel literatüre katkı sağlamaya çalıştık.

YIL BOYUNCA SÜREN WEBİNARLAR

22 Şubat 2021 tarihinde, TTB Uzmanlık Dernekleri EŐgüdümlü Kurulu ile birlikte ortaklaőa düzenlenen “Sağlık Çalışanlarının Sağlığı ve COVID-19: Neler Önlenebilirdi?” webinarı ile sağlık çalıőanlarında COVID-19 önleme yaklaőımları, pandemide hastanelerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları gibi konuları tartıőtık.

Yıl içerisinde göğüs hastalıkları uzmanları tarafından da poliklinikte hep karőtılaőılan ancak yönetimi hakkında sorunlar yaşanan konular ile ilgili webinarlarla karőtınızdaydık. Nisan 2021'de interstisyel ve hava yolu hastalıklarında, astım ve alerjik

hastalıklarda, parenkimal akciğer hastalıklarında ve Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı'nda (KOA) işe alımdan başlayarak çalışanın işe uyumunu ve dönüşünü güçlendirmek ve izlemek için dikkat edilmesi gereken noktalar, işe dönüş ve işe uygunluk değerlendirmesini çeşitli olgu örnekleri ile sunduk.

KAMUOYUNU DÜZENLİ BİLGİLENDİRDİK

TÜSAD: Hava ve çevre kirliliği solunum hastalığının nedeni

SOLUNUM Derneği TÜSAD, Dünya Çevre Günü'nde hava kirliliğinin solunum yolu hastalıklarının artışına ve her yıl 8 milyon insanın erken ölümüne neden olduğuna dikkat çekti. Hava ve çevre kirliliğinin su anda içinde bulunduğumuz COVID-19 da dâhil, pek çok solunum hastalığının temel nedenlerinden biri olduğunu vurgulayan solunum hekimleri "Eko tahribat sürerse gelecekte yeni pandemiler yaşanacak" uyarısı yaptı. Doğanın korunması konusunda farkındalık yaratmak ve

acil konularda harekete geçmek için 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Dünya Çevre Günü'nün bu yılki teması, "Ekosistemin Restorasyonu" olarak açıklandı. Ekolojik onarım, bozulmuş doğanın aslına uygun bir şekilde yeniden tasarlanmasını amaçlayan, konu sağlığımızı da yakından ilgilendiriyor. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), çevreyle ilgili tahribat sonucu gelişen çevre ve hava kirliliğinin insanlık için büyük bir tehlike oluşturduğunu vurguladı.

SOLUNUM DERNEĞİ TÜSAD, DÜNYA ÇEVRE GÜNÜ'NDE BİR KEZ DAHA UYARDI

Solunum Derneği TÜSAD, Dünya Çevre Günü'nde hava kirliliğinin solunum yolu hastalıklarının artışına ve her yıl 8 milyon insanın erken ölümüne neden olduğuna dikkat çekti. Hava ve çevre kirliliğinin su anda içinde bulunduğumuz COVID-19 da dâhil, pek çok solunum hastalığının temel nedenlerinden biri olduğunu vurgulayan solunum hekimleri "Eko tahribat sürerse gelecekte yeni pandemiler yaşanacak" uyarısı yaptı.

ve çeşitliliği önüle ve üstün yeti oluşturmak için 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Dünya Çevre Günü'nün bu yılki teması, "Ekosistemin Restorasyonu" olarak açıklandı. Ekolojik onarım, bozulmuş doğanın aslına uygun bir şekilde yeniden tasarlanmasını amaçlayan, konu sağlığımızı da yakından ilgilendiriyor. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), çevreyle ilgili tahribat sonucu gelişen çevre ve hava kirliliğinin insanlık için büyük bir tehlike oluşturduğunu vurguladı.

Doğanın korunması konusunda farkındalık yaratmak ve acil konularda harekete geçmek için 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Dünya Çevre Günü'nün bu yılki teması, "Ekosistemin Restorasyonu" olarak açıklandı. Ekolojik onarım, bozulmuş doğanın aslına uygun bir şekilde yeniden tasarlanmasını amaçlayan, konu sağlığımızı da yakından ilgilendiriyor. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), çevreyle ilgili tahribat sonucu gelişen çevre ve hava kirliliğinin insanlık için büyük bir tehlike oluşturduğunu vurguladı.

Doğanın korunması konusunda farkındalık yaratmak ve acil konularda harekete geçmek için 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen Dünya Çevre Günü'nün bu yılki teması, "Ekosistemin Restorasyonu" olarak açıklandı. Ekolojik onarım, bozulmuş doğanın aslına uygun bir şekilde yeniden tasarlanmasını amaçlayan, konu sağlığımızı da yakından ilgilendiriyor. Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), çevreyle ilgili tahribat sonucu gelişen çevre ve hava kirliliğinin insanlık için büyük bir tehlike oluşturduğunu vurguladı.

TÜSAD Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İş Sağlığı Çalışma Grubu, 2021 yılı içerisinde özellikle salgın ve sonrasında yaşanan kapanmaların etkilerinin çok konuşulduğu dönemde hava kirliliği ve etkileri ile ilgili Türkiye'nin çeşitli bölgelerindeki yerel haber kurumlarına bilgilendirme yazıları düzenlendi.

5 Haziran Dünya Çevre Günü ve Çevre Haftası nedeniyle basın bildirisini ile halk bilgilendirildi.

Bir Nefes Sıhhat- Solunum TV podcast serisinde Doç. Dr. Ayşe Coşkun Beyan ile hava kirliliği ve etkilerini konuştuk.

Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İş Sağlığı Çalışma Grubu olarak, TÜSAD'ın 45. yılında faaliyetine başlayan ve 365 gün eğitim imkânı sağlayan Solunum365'e yeni başlıklar ekledik ve en güncel bilgileri derlemeye çalıştık.

PNÖMOKONYOZLARDA SAĞLIK GÖZETİMİ, KLİNİK TANI, KAYIT, BİLDİRİM VE İZLEM PROTOKOLÜ

PNÖMOKONYOZ LİTERATÜRÜNE KATKI SUNDUK

Mesleki ve Çevresel Solunum Hastalıkları-İş Sağlığı Çalışma Grubu olarak, Türkiye'de en sık görülen mesleki akciğer hastalıklarından biri olan pnömokonyoz hastalığının klinik tanısı, bildirim ve izlemi gibi konularda hekimlerin yaşadığı sorunları ele almak, bu sorunlara güncel bilimsel bilgiler ile ülkemizdeki yasal altyapı dikkate alınarak çözüm önerileri sunmak amacıyla Sağlık Bakanlığı bünyesinde oluşturulan çalışma grubu ile birlikte çalıştık. Pnömokonyoz hastalığının tanı ve izlemindeki tüm aşamaları kapsayan ortak bir anlayış ve klinik bakış geliştirilmesine katkı sağlayacak bilimsel bilgiler ışığında Türkiye'ye özgü bir "Pnömokonyoz Klinik Tanı ve İzlem Protokolü" oluşturuldu. Pnömokonyoz hastalarının tanı ve izlem süreçleri için ülke genelinde uygulanabilir standartları belirlemek için hazırlanan Klinik Protokol'ün sağlık hizmetleri sunumunda klinik kalitenin iyileştirilmesine adına beklenen katkıyı sağlanması ve faydalı olması amaçlandı.

GÜNDEM Aktüel

TÜBERKÜLOZ ÇALIşMA GRUBU:

Tüberküloz gelişmiş ülkelerde de görülebilir bir hastalık!

Tüberküloz, daha çok az gelişmiş ülkelerin hastalığı olarak bilinse de gelişmiş ülkelerde de görülebilen bir hastalık. Hastalığı önleme amacıyla tüm dünyada koruyucu önlemler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. TÜSAD Tüberküloz Çalışma Grubu olarak tüberküloz konusunda farkındalık yaratma faaliyetlerimizi çeşitlendirerek sürdüreceğiz.

Dr. Dursun Tatar
Dr. Pınar Çimen

Tüberküloz (TB), tedavi edilebilir ve önlenebilir bir hastalık olmasına karşın, halen dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu şeklinde karşımıza çıkmakta olup, hâlâ dünyada önde gelen ölüm nedenlerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), tüberkülozun kontrolü amacıyla “TB Sonlandırma Projesi” yürütmektedir. 2018’de TB ile mücadele toplantısında 2022 yılına kadar 40 milyon TB’li kişiye tanı ve tedavi sağlamayı taahhüt etmiştir ancak 2019’da

dünyadaki coronavirüs salgını nedeni ile tüm hastalıklarda olduğu gibi tanı ve tedavide aksamalar yaşanmıştır. DSÖ’nün verilerine göre 2019’da TB hastalığına yakalandığı tahmin edilen 10 milyon kişiden yaklaşık 2,9 milyonu ya teşhis edilmedi ya da DSÖ’ye bildirilmedi. 2015 ve 2020 yılları arasındaki TB insidans hızında yüzde 11’lik bir düşüş (100000 kişide 142’e karşın 127 yeni olgu) izlendi ve 2019’a oranla yüzde 1,9’luk bir azalma görüldü.

DSÖ'nün Küresel Tüberküloz 2019 Raporu'nda Türkiye'nin 2018 yılı tahmini insidans hızı yüz binde 16 ve tahmini mortalite hızı yüz binde 0,51 olarak verilmiştir. Raporda Türkiye'de tahmini Rifampisin Direnci (RD)/ÇİD-TB oranı yeni olgularda yüzde 3,5, önceden tedavi görmüş olgularda ise yüzde 12 olarak verilmiştir ve Türkiye'nin ÇİD-TB açısından yüksek hastalık yüküne sahip 30 ülke arasında olmadığına yer verilmiştir. Ülkemizdeki 2018 yılındaki verilere göre 11.786 olgudan yüzde 71,1'i (8234) yeni ve nüks olgular olup, bunun 70'inin (%0,6) HIV (+) olduğu tespit edilmiştir. Raporda Türkiye'nin 2018 yılı yeni ve nüks TB olgularında HIV prevalansı %0,0-4,9 aralığında verilmiştir. 2018 yılı Akciğer dışı TB oranı ise %30'un üzerinde olarak tespit edilmiştir. Türkiye'nin 2017 yılı yeni ve nüks olgularda tedavi başarısı yüzde 86 ve önceden tedavi görmüş olgularda ise başarı yüzde 58'dir.

DSÖ'nün VSD'lere kayıtlı yeni ve nüks olgu sayısına göre hesapladığı insidans hızı yüz binde 14,6'dan yüz binde 14,1'e gerilediği gözlenmiştir. Toplam olgu hızı da yüz binde 14,9'dan yüz binde 14,4'e (% -3,6) gerilemiştir.

Düzenli yapılan sörveyans çalışmaları ve sistematik taramalar ile TB tanı ve tedavi hedefine ulaşılabilir. Bunun için DSÖ'nün de önerdiği gibi TB prevalansının yüzde 0,5 veya daha yüksek olduğu bölgelerde, HIV olan kişilerde ve TB için risk faktörü taşıyabilecek yoksul toplumlarda, göçmenlerde, toplu yerde yaşayan kişilerde sistematik olarak TB taraması yapılmalıdır.

Sonuç olarak, TB daha çok az gelişmiş ülkelerin hastalığı olarak bilinse de gelişmiş ülkelerde de görülebilmektedir. Bu nedenle hastalığı önleme amacıyla tüm dünyada koruyucu önlemler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır.

Kaynaklar

1. Global tuberculosis report 2019. Geneva: World Health Organization; 2019. Licence: CCBY-NC-SA3-OIGO.
2. Türkiye'de Verem Savaşı 2020 Raporu, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1205, Ankara, 2021

TÜBERKÜLOZ ÇALIŞMA GRUBU'NUN AJANDASINDA NELER VAR?

- Tüberküloz Çalışma Grubu olarak görevi devraldıktan sonra, meslektaşlarımıza ve halkımıza yönelik bilgilendirme çalışmalarına başladık. Güncel literatür paylaşımları, webinar, ulusal kongre oturumları ile hekimlerimizi, radyo programları, podcast ve basın açıklamaları ile halkımızı tüberküloz hakkında bilgilendirdik.
- Solunum365 Tüberküloz modülü sunumlarını genişleterek yeniledik. 2022 yılı için webinar, basın açıklaması ve TÜSAD Akademi güncelleme sempozyumu için konuşmacı planlamamızı yaptık.
- Üçüncü yılında yaşamaya devam ettiğimiz COVID-19 pandemisi sürecinde, uygulanan korunma tedbirleri ve/veya sağlığa ulaşımında yaşanan sıkıntılar nedeniyle görülme sıklığında azalma izlense de yoğun göç ve ekonomik olumsuzluklar nedeniyle ülkemizde tüberküloz hâlâ önemli bir halk sağlığı sorunudur.
- TÜSAD Tüberküloz Çalışma Grubu olarak, farkındalık yaratma adına faaliyetlerimizi artırarak ve çeşitlendirerek sürdürmeye devam edeceğiz.

GÜNCEL Aktüel

PLEVRA ÇALIŞMA GRUBU: Plevral hastalıkları gündemde tutmayı sürdüreceğiz

Plevra Çalışma Grubu, TÜSAD içinde plevral hastalıkları gündemde tutmak ve güncel bilgilerin sahada çalışan uzmanlara en doğru ve geniş içerikli şekilde ulaşmasını sağlamak için sürdürdüğü faaliyetleri yeni yılda da devam ettirecek.

Plevra Çalışma Grubu olarak yapmış olduğumuz bilimsel toplantılarla en güncel ve kanıta dayalı bilgileri meslektaşlarımıza aktarmaya devam ediyoruz. Plevra Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. Güntülü Ak, geride bıraktığımız Solunum2021 Dijitalin Bilimsel Komite Başkanlığını da yapmıştır. Kongremizde Plevra Çalışma Grubu olarak “Plevral Girişimler” kursunu gerçekleştirdik. Bu kursta

temel plevral işlemlerle ilgili bilgi ve görgünün artırılması amaçlandı. Torasik ultrasonografinin plevral girişimlerdeki öneminden ve torasentezden plöroskopiye tanısal işlemlerden, intraplevral basınç ölçümü, drenaj yöntemleri ve plörodezden tüm yönleriyle bahsedildi. Videolarla zenginleştirdiğimiz bu kursun kayıtları için 31 Aralık 2021 tarihine kadar izlenebilme olanağı sağlandı.

Solunum2021 Dijital Kongresi'nde gerçekleştirilen “Plevral Hastalıklara Yaklaşım” başlıklı güncelleme oturumunda plevra alanında yaptıkları çalışmalarla

uluslararası literatüre önemli katkılar sağlayan Dr. Najib Rahman, Dr. David Feller-Kopman ve Dr. Philippe Astoul'u dinleme fırsatı bulduk.

Mezotelyomayı patogenezi den tedaviye geniş bir yelpazede ele aldığımız “Patogenezi den Tedaviye Mezotelyoma” konulu webinarı 9 Aralık 2021 tarihinde gerçekleştirdik. TÜSAD Akademi, TÜSAD Ankara Şubesi, Plevra Çalışma Grubu ve Hacettepe Üniversitesi Mezotelyoma ve Medikal Jeoloji UAM’ın ortak düzenlediği toplantıda konuyla ilgilenen meslektaşlarımız canlı yayında söz alarak soru sorma ve tartışmaya katılma fırsatını buldular.

Plevra Çalışma Grubu olarak hazırladığımız ve alanında önemli bir ihtiyacı karşıladığımızı düşündüğümüz “Plevral Girişimler Öncesi Kanama Riskinin Değerlendirilmesi ve Yönetimi” başlıklı uzman görüşü niteliğindeki yayı nımıza derneğimizin web sayfasından ulaşabileceğinizi hatırlatmak isteriz. Elinizin altında bulunması için en azından öneri özeti sayfasını basarak ünitenizde uygun bir yere asabilirsiniz.

Plevra Çalışma Grubu olarak, TÜSAD içinde plevral hastalıkları gündemde tutmak ve güncel bilgilerin sahada çalışan siz uzmanlarımıza en doğru ve geniş içerikli şekilde ulaşmasını sağlamak için çalışmaya devam edeceğimizi bildirir, 2022 yılının tüm güzellikleri beraberinde getirmesini dileriz.

GÜNCEL Aktüel

AKCİĞER KANSERİ ÇALIşMA GRUBU:

Çağın pandemisinde nerdeyiz?

Küresel kanser istatistiklerine göre, 2020 yılı için tahmin edilen 19,3 milyon yeni kanser vakasının 2,3 milyonu akciğer kanserine ait. Akciğer Kanseri Çalışma Grubu olarak, “çağın pandemisi” olarak adlandırdığımız akciğer kanseriyle mücadelede en önemli basamağın tütün ve tütün ürünleriyle mücadele olduğunu her fırsatta vurguluyoruz.

Dr. Melahat Uzel şener

Dr. Pınar Akın Kabalak

Küresel kanser istatistikleri incelendiğinde 2020 için yaklaşık 19,3 milyon yeni kanser vakası tahmini yapılmış olup bunlardan 2,3 milyonunu akciğer kanseri oluşturmuştur (1). Akciğer kanseri korunmasında en önemli basamak, bilinen en büyük risk faktörü olan sigara ile mücadeledir.

Tütün ve ürünleri ile mücadele, Dünya Sağlık

Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi gereğince ülkemizde de aktif ve etkin olarak devam etmektedir. Ancak önlemlerin Batı ülkelerine göre daha geç uygulanmaya başlanmasına bağlı olarak 1980'den başlayarak 2000 yılına kadar sigara kullanımında ciddi bir artış olmuştur. Daha sonra kanun düzenlemeleri ile sigara kullanımındaki artış

durdurulmuş, 2008-2012 yılları arasında azalma sağlanmış ancak sonrasında tekrar artış olmuştur. 2017 yılından sonra tekrar azalma eğilimi başlamıştır. Ülkemizde bu sayıların yansımaları olarak 2010 yılından itibaren akciğer kanseri sayıları giderek artmaktadır. Günlük çalışma koşullarımızda her gün daha fazla kanser tanısı koyup, daha fazla kanser hastası takip ediyoruz, bir kanser pandemisi yaşandığını gözlemliyoruz.

ERKEN TANI YÖNTEMLERİ ÖNEMLİ

Akciğer kanserinde bir diğer önemli konu tarama, erken tanı yöntemleridir. Akciğer grafisi ile takip ve tarama ile başarı sağlandığı gösterilememiştir. Amerika Ulusal Bilgisayarlı Toraks Tomografisi Akciğer Kanseri Tarama Çalışması (NLST), akciğer kanserinde mortaliteyi azaltan ilk tarama çalışmasıdır (2). Düşük doz bilgisayarlı toraks tomografisi ile tarama ve erken tanı çalışmaları devam ediyor olmakla birlikte ülkemizde henüz BT (Bilgisayarlı Tomografi) ile tarama programı uygulanmamaktadır.

2020 yılının başından bu yana içinde olduğumuz pandemi nedeniyle olağan mevsimsel hastalıklara göre çok daha fazla BT çekimi yapıldı. Bu süreçte göğüs hastalıkları günlük pratiğimizde çok daha fazla erken evre akciğer kanseri tanısı koyma şansı elde ettik. Bu durum BT ile tarama yapmanın, maliyet, radyasyon maruziyeti gibi değişkenlere rağmen etkin olabileceğinin düşündürmektedir.

NE YAZIK Kİ TANI İÇİN GEÇ KALINIYOR

Pandemide perspektifin bir ucunda bu durum varken, diğer ucunda da semptomatik olmasına rağmen hastaneye başvurudan korkan insanlar nedeniyle maalesef ki tanısı geç koyulan birçok akciğer kanseri vakaları ile karşı karşıya kalmaktayız. Görülme sıklığındaki artışın yanı sıra hala en ölümcül kanser olması nedeni ile beklenen yaşam süresini artırmak için yeni tedavi arayışları baş döndürücü bir hızla devam etmektedir.

Özellikle ileri evredeki hastalarda hedefe yönelik tedaviler ve immünoterapiler, laboratuvar aşamalarından hızla geçip tedavi algoritmalarında

yer bulmaktadır. Akciğer kanseri, bir olgunun tanı aldıktan ölene kadar ki tüm süreçlerinin dinamik bir şekilde izlenmesi gereken, bireyselleşmiş tedavi anlayışının gerektiği bir hastalık olarak kabul edilmelidir. Bir kısmı halen geri ödeme kapsamında olmayıp yararı gösterilmiş olan bu ilaçlara ulaşmak için hastadan uygun lezyondan yeterli biyopsi materyali elde edilmesi en önemli aşamadır.

BRONKOSKOPİ VE EBUS YAPILYOR

Tanıda bronkoskopi en sık ve en çok kullandığımız yöntemdir. Fiberoptik bronkoskopi hem tanısal biyopsi hem de palyatif girişimsel işlem gerektirecek lezyon varlığının saptanmasını sağlar. Hasta için yatış gerektirmemesi, aynı gün taburculuk olması ve düşük komplikasyon oranları olması nedeniyle güvenli bir işlemdir. Bronkoskopik olarak tanı konulamayan, hedefe yönelik veya immünoterapi için çalışılacak daha çok doku gerekmesi ve/veya evreleme amacıyla Endobronşiyal Ultrasonografi (EBUS) ülkemizde de birçok merkezde aktif olarak yapılmaktadır. Akciğer kanseri yönetiminde göğüs hastalıkları pratiğinde bireysel hasta yönetiminde bronkoskopiye sadece tanıda değil tedavi sürecinde de kılavuz işlem olarak çok sık kullanılmaktadır.

Ancak belirttiğimiz gibi dinamik ve bireysel yaklaşılması gereken bu süreç, gerektiğinde hastadan tekrar biyopsi veya kandan tümör hücresi elde etmek gibi gereklilikleri beraberinde getirmektedir. O nedenle patolojideki gelişmeler doğrultusundan hastaya hem hızlı hem de güvenilir analizler sunulmalıdır.

YENİ NESİL YÖNTEMLER YAYGINLAŞMALI

Bu anlamda en yetkin analiz yöntemlerinden olan yeni nesil dizileme diye adlandırılan (next generation sequencing-NGS) yöntemin uygulandığı laboratuvarların yaygınlaştırılması önemlidir. Çünkü günümüzde her geçen gün yeni bir hedeflenebilecek mutasyon saptanmakta olup bu durum hastaya sunulabilecek tedavi alternatiflerini arttırdığı gibi analiz süresini de uzatmaktadır.

Tüm bu gelişmeler hızla sürerken biz göğüs hastalıkları hekimleri yönetiminde son derece yetkin olduğumuz bu hastalıkta hastanın hayatına yeterince dokunabiliyor muyuz?

Maalesef sağlıkta uygulama tebliğine (SUT) her geçen gün yenisi eklenen kısıtlamalar ile karşı karşıya kalmaktayız. Yukarıda bahsettiğimiz ve bazıları geri ödeme kapsamında olmasına rağmen reçete

yetkimizin olmadığı hedefe yönelik ilaçlara ek olarak, kemik iliği baskılanmasında hayat kurtarıcı olan 'koloni stimulan faktör' içerikli ilaçları da reçeteleme yetkimiz bu yıl içinde elimizden alınmıştır. Atılan bu adımın özellikle hasta bazında ne fayda sağladığını anlamak mümkün değildir. Bu yetki kayıpları ve branşımızın bu hastalıktan uzaklaştırılması bizlerin motivasyonunu düşürmektedir.

İLAÇ YAZMAKTAN DAHA FAZLASI

Halbuki tanıdan itibaren gerek akciğer gibi müdahalesi zor bir organdan biyopsi alınması gerek komplikasyonların yönetimi ve gerekse palyatif bakım verilmesi anlamında hem ileri merkezler hem de periferideki sağlık kuruluşlarında göğüs hastalıkları hekimleri her zaman ekip lideri konumunda ve son derece başarılıdır. Çünkü akciğer kanseri hastasına yaklaşım sadece algoritmalar doğrultusunda uygun ilaç seçeneğinin hastaya sunulmasından ibaret olmayıp hasta için gerekli tüm girişimsel işlemlerin ehil ellerde icra edilmesi veya oluşacak komplikasyonların en hızlı ve titizlikle tedavi edilmesini gerektiren bir hekimlik sanatıdır. Derneğimizin bu konuda başlattığı hukuki süreç başarıyla sonuçlandı.

Kaynaklar

- 1.Sung H, Ferlay J, Siegel RL et al. Global Cancer Statistics 2020: GLOBOCAN Estimates of incidence and mortality worldwide for 36 cancers in 185 countries. CA Cancer J Clin 2021; 71: 209-249
- 2.National Lung Screening Trial Research Team, Aberle DR, Adams AM, et al. Reduced lung cancer mortality with low dose computed tomographic screening. N Engl J Med 2011; 365: 395-409

GÜNCEL Aktüel

TÜTÜN ÇALIşMA GRUBU:

2021 yılında pandeminin gölgesinde tütünle mücadeleye devam ettik

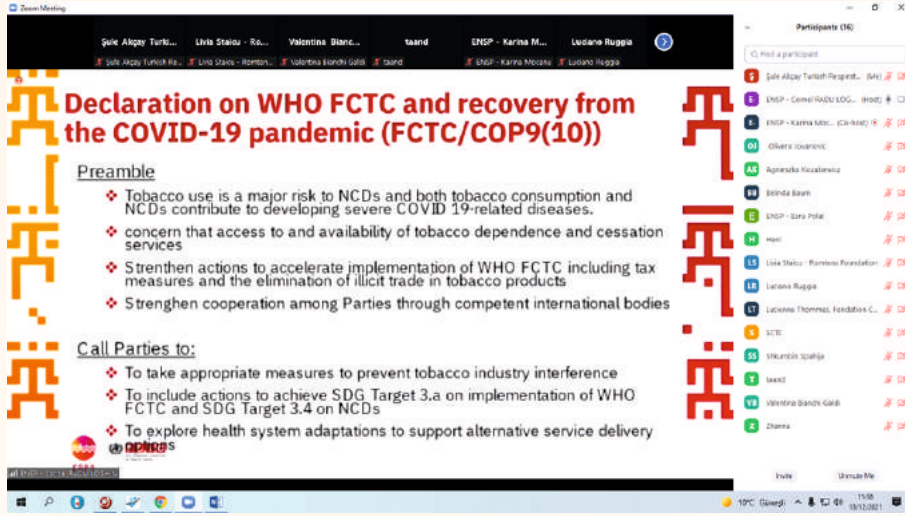
İki yıldır sürmekte olan pandemi nedeniyle tütün kontrolü konusu ihmal edilse de TÜSAD Tütün Çalışma Grubu olarak faaliyetlerimizi sürdürdük. Tütün kontrolüyle ilgili dünya çapındaki en önemli etkinliklerden olan ENSP toplantısına derneğimizi temsilen katıldık. Toplantıdan tütünle mücadelenin kararlılıkla devam etmesi gerektiği sonucu çıktı.

Dr. şule Akçay

Her geçen gün yeni çeşrelerle karşımıza çıkan SARS-CoV2, iki yıldır ölkemiz ve dünya sağlık otoritelerinin tüm önceliklerini değiştirdi. İtiraf etmek gerekirse, tütün kontrolü konusu pandeminin gölgesinde biraz ihmal edildi. Derneğimizin kongrelerinde olduğu gibi, ERS, ATS kongreleri de iki yıldır dijital ortamda gerçekteşti. Solunum2020 Dijital'de kongre kurslarını, dolayısıyla, tütün kontrolü kursunu yapamadık. Solunum2021 Dijital Kongresi'nde, çevrimiçi olarak kongre kursumuzu gerçekteştirebildik.

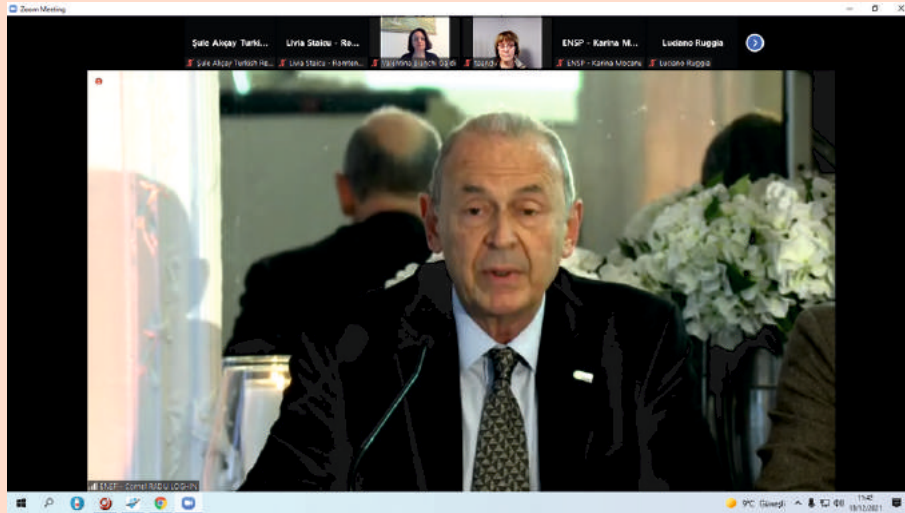
Her yıl düzenli olarak yapılan ulusal ve uluslararası tütün kontrolü konulu toplantılar da ertelendi. Derneğimizin üyesi olduğu European Conference on Tobacco Control (ENSP) toplantıları da pandemi öncesi dönemde her yıl yapılıyorken, zorunlu iki yıllık aradan sonra 12-13 Aralık 2021'de Paris'te hibrit olarak gerçekteşti. Pandeminin tüm hızıyla devam ettiği bu dönemde de üyelerin yarısı toplantıya çevrimiçi olarak katıldı. Derneğimizi temsilen ben de ENSP toplantısına çevrimiçi katılmayı tercih ettim.

ENSP 2021 TOPLANTISI İZLENİMLERİMİZ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) temsilcilerinin de katılımıyla gerçekleşen iki günlük ENSP toplantısına, sadece Avrupa ülkelerinden değil, ABD ve Avustralya'dan da tütün kontrolüne emek veren otoriteler katıldı. İki gün süreyle yeni tütün ürünleri ve aromaları, insan hakları ve tütün

kontrolü ilişkisi, pandemi ortamının tütün bırakılması için fırsata çevrilebilmesi, tütün endüstrisi taktikleri, tütüne uygulanan vergiler ve sonuçları, tütün ve diğer madde bağımlılıkları birlikteliği gibi çok sayıda konu başlığında sunumlar yapıldı.

İki günlük toplantının sonunda pandemiyin seyrine tütün kullanımının olumsuz etkilerine ilişkin ENSP deklarasyonu yapıldı. Bu deklarasyon özetle şu ana maddeleri kapsıyordu:

- COVID hastalığının şiddetli seyretmesinde tütün kullanımı önemli bir risk faktörüdür.
- Tütün bağımlılığı tedavileri ve bırakma yardımı bu dönemde daha fazla önem kazanmaktadır.
- Tütün kontrolü için ülkeler multidisipliner yaklaşımlarını sürdürmelidir.
- Tütün endüstrisinin tüm taktiklerine karşı etkin önlemler alınmalıdır.

Zira bu dönem zarfında en büyük sağlık tehditlerinden biri olan tütün kullanımının pandemiyin seyrine olumsuz etkileri çok sayıda araştırma ile de kanıtlanmıştır. Ülke temsilcileri bu konudaki deneyimlerini aktaran sunumlar da yaptılar. Özellikle yeni nesil tütün ürünleri üzerinde yoğunlaşılması gereği katılımcıların ortak kaygılarıyla önemle vurgulandı. Yeni yılın iyi dilekleri ile toplantı sonlandırıldı.

GÜNCEL Aktüel

UYKU BOZUKLUKLARI ÇALIŞMA GRUBU:

2021 Dünya Uyku Günü aktivitemizle Dünya Uyku Derneği web sitesinde yer aldık

Uyku Bozuklukları Çalışma Grubu olarak, pandemi nedeniyle etkilenen uyku sağlığı konusuna dikkat çekmek için yürüttüğümüz çalışmalarımızı geçtiğimiz yıl boyunca sürdürdük. Dünya Uyku Günü 2021 kapsamında gerçekleştirdiğimiz online toplantımız büyük ilgi görürken, Dünya Uyku Derneği tarafından da web sitesinde yayınlandı ve aktivite ödülüne aday oldu.

Dr. Oğuz Köktürk

COVID-19 pandemisi sadece fiziksel sağlığı değil aynı zamanda toplumların uyku sağlığını da etkiledi. İş ve eğitim hayatının evden sürdürülmesi çocuktan erişkine, uykuya ayrılan zaman diliminde değişikliklere neden oldu. Erişkinlerde gece geç saatlere kadar süren toplantılar, çocuklar ve gençlerde eğitim amacıyla kullanılan tablet, akıllı telefon veya bilgisayarların aynı zamanda sosyalleşme ve dijital oyunlar için yaygın kullanımı, uyku süresi ve kalitesinde olumsuz sonuçlara yol açtı. Bu durum her dört kişiden birinde bir uyku bozukluğunun görülmesine neden oldu.

Uykuya dalma ve uykuyu sürdürmede güçlükler, aşırı uyuma isteği, uyku-uyanıklık ritmindeki bozukluklar, pandeminin başlamasıyla en sık

görülen uyku bozuklukları haline geldi. Sağlıklı bir uykunun önemine dikkat çekmek ve uyku bozuklukları konusunda

farkındalık yaratmak amacıyla, Dünya Uyku Derneği tarafından her yıl mart ayının üçüncü cuma günü farklı bir sloganla Dünya Uyku Günü olarak kutlanmaktadır. Geçen yıl 19 Mart 2021 tarihinde "Düzenli Uyku, Sağlıklı Gelecek" sloganı ile etkinlikler düzenlenmiştir.

Biz de TÜSAD Uyku Bozuklukları Çalışma Grubu olarak Dünya Uyku Günü'nde "COVID-19 Pandemisi ve Uyku Bozuklukları" başlıklı bir online toplantı düzenledik. Bu aktivitemiz Dünya Uyku Derneği'nin web sayfasında (worldsleepsociety.org), afişi ve derneğimiz web sayfasının görüntüleri ile birlikte yer aldı ve bu alanda düzenlenen aktivite ödülüne de aday oldu. Üstelik bu aktivitemizin görüntüleri derneğin web sayfasında daimi olarak kalacak.

Bu yıl "Kaliteli Uyku, Sağlıklı Zihin, Mutlu Dünya" sloganı ile 18 Mart 2022 tarihinde kutlanacak olan Dünya Uyku Günü'nde benzer aktiviteler düzenlemeyi ve gene aktivite ödülüne aday olmayı hedefliyoruz.

Değerini ancak kaybettiğimiz zaman anladığımız ve sağlıklı yaşam için vazgeçilmez olan "uyku"nun önemini bilen sağlıklı nesillerin yetişmesi dileğiyle.

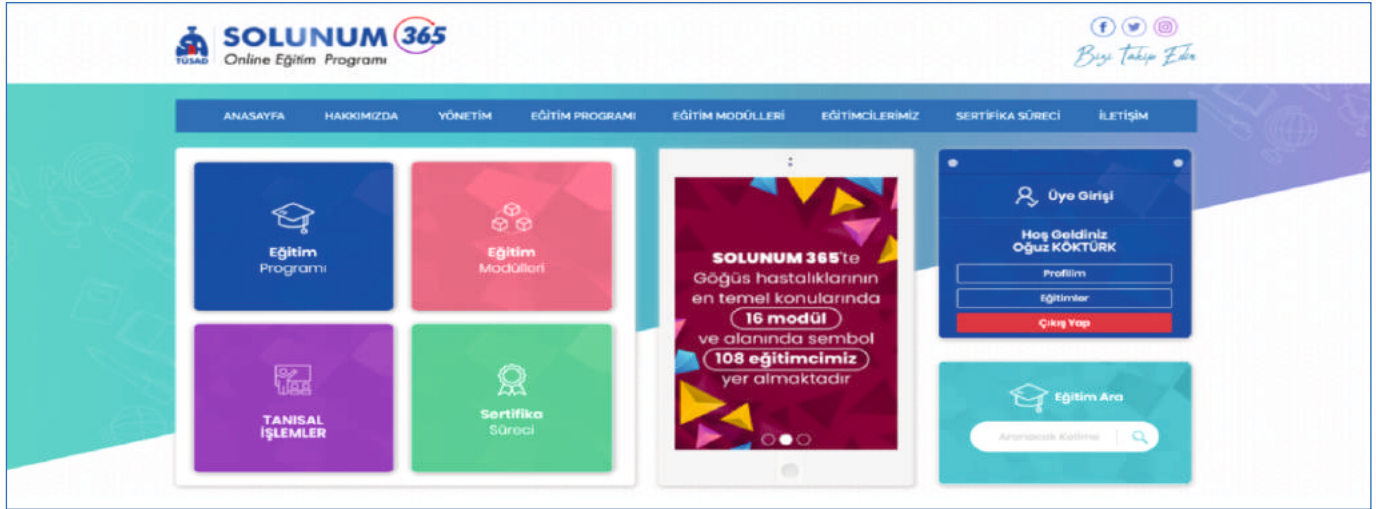

GÜNCEL Aktüel

Solunum 365'ten bir ilk daha: Tanısal İşlemler Modülü Yayında

TÜSAD'ın solunum alanında 365 gün eğitim imkanı sunan rakipsiz eğitim programı Solunum 365, her geçen gün daha da yükselen içerik kalitesiyle fark yaratmaya devam ediyor. Yeni yayına giren "Tanısal İşlemler Modülü"nde yer alan videolar sayesinde üyelerimiz göğüs hastalıklarının tüm tanısal işlemlerini istenen yer ve zamanda öğrenme fırsatı bulacak.

Dr. Oğuz Köktürk

Göğüs hastalıkları alanında ülkemizin en köklü uzmanlık derneği olan, yarım asırlık çınar Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği'nin prestij projesi Solunum 365 online eğitim programımız her geçen gün çitasını biraz daha yükseltiyor.

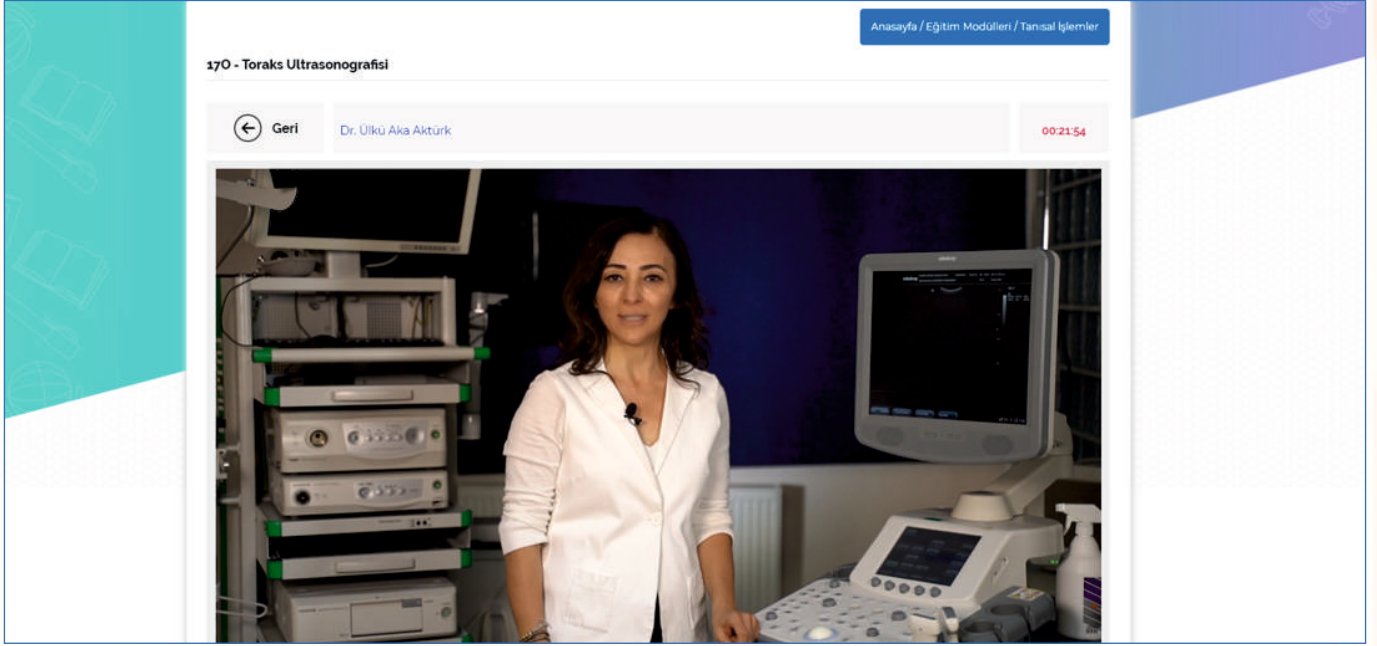
Alanımızın en temel konularında, 16 modülde 100'ün üzerinde konuşma başlığı ile 365 gün boyunca online eğitim imkanı sunan programımız, özellikle

pandemi sürecinde büyük sekteye uğrayan asistan eğitimi konusunda iyi bir seçenek haline geldi. Modülleri izledikçe göreceğiniz üzere Solunum 365 eğitim programımızda yenilenen veya yeni eklenen konu başlıklarımız ile bilgilerinizin güncel kalması en büyük mutluluk ve gurur kaynağımız. Alanımızın en güncel tanı ve tedavi yaklaşımlarını hekimlerimizle paylaşma hedefini yakalama yolunda hızla ve emin adımlarla ilerliyoruz.

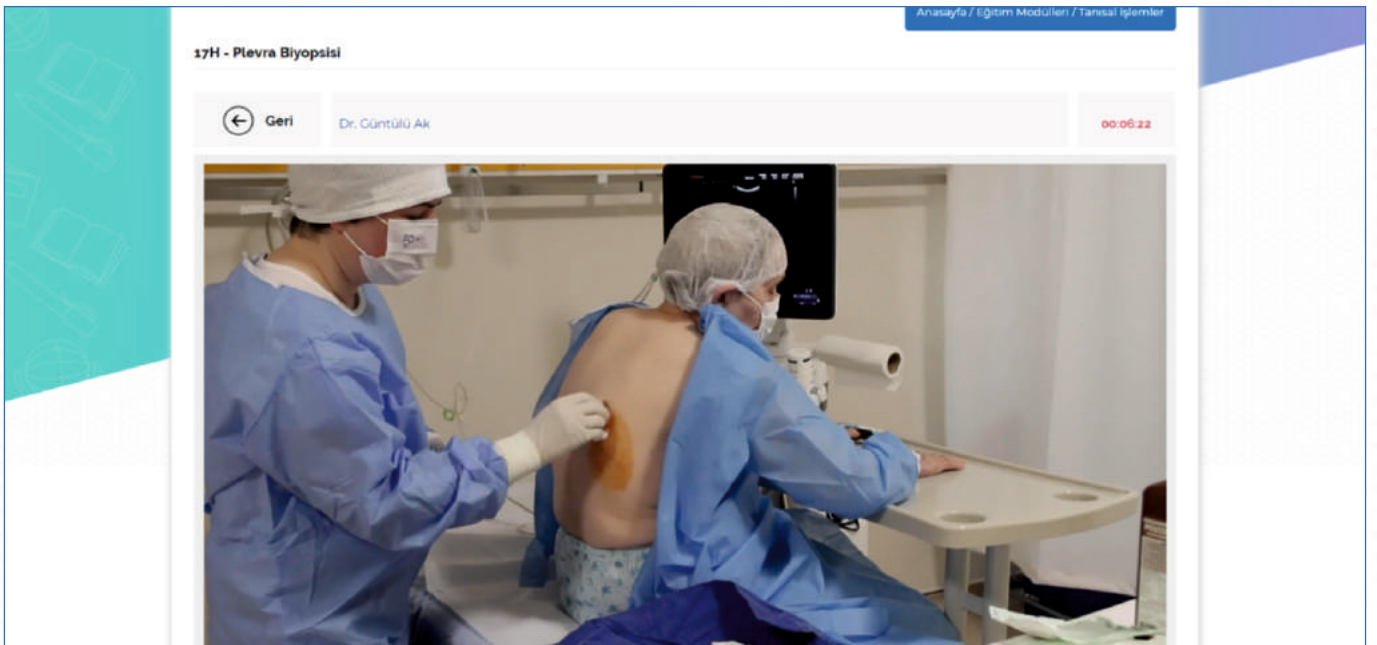

EĞİTİM VİDEOLARININ SAYISI 125'E YÜKSELDİ

Bu amaçla Solunum 365 eğitim programımızın 17. modülü olan “Tanısal İşlemler”i yayına koyarak bir ilki daha başardık. Böylece tüm modüllerimizde yer alan eğitim videolarımızın sayısı 125'e yükseldi. Yeni modülümüzde solunum fonksiyon testlerinden torasenteze, bronkoskopiden polisomnografiye kadar göğüs hastalıklarının tüm tanısal işlemleri konunun uzmanı eğitimcilerimiz tarafından sunuluyor.

Modülde yer alan 17 tanısal işlem videosunu istediğiniz zaman ve istediğiniz kadar izleyerek işlemin nasıl yapıldığını öğrenebilirsiniz. Yeni modülüyle daha da güçlenen ve gerçekten rakipsiz hale gelen Solunum 365'de görev alan tüm değerli eğitimcilerimize ve bu modülün mimarı olan değerli arkadaşımız Doç.Dr. Cengiz Özdemir'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum ve kutluyorum.

GÜNCEL Aktüel

2021'DE PEK ÇOK ÇALIŞMAYA İMZA ATAN TÜSAD AKADEMİ 2022 YILINA HAZIR

TÜSAD Akademi bilgilendirici etkinliklerine devam edecek

Derneğimizin kongreler dıŐındaki tüm bilimsel etkinliklerinden sorumlu TÜSAD Akademi, 2021 yılını başta COVID-19 olmak üzere, solunum sağlığını ilgilendiren konularda düzenlediği toplantılarla tamamladı. TÜSAD Akademi, 2022 yılında da 'bilimsel Şölen' niteliğindeki etkinliklerle üyelerini bilgilendirmeye devam edecek.

Dr. Nilgün Yılmaz Demirci

TÜSAD Akademi olarak; ulusal kongremiz dışında kurslar, kamplar, bölgesel sempozyumlar, çalışma grupları yurtiçi ve yurtdışı eğitim toplantıları, TÜSAD Genç Akademisyenler Grubu (GEAK) eğitim toplantıları başta olmak üzere birçok bilimsel organizasyonları TÜSAD Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ile iş birliği içinde önceden olduğu gibi yeni yılda da gerçekleştirmeye devam edeceğiz.

COVID-19'U HER YÖNÜYLE ELE ALDIK

Bu doğrultuda 2021 yılı içerisinde 23 toplantı gerçekleştirdik. Hepimizin bildiği gibi pandemi baŐlangıcı ile birlikte COVID-19, dünyada olduğu gibi ölkemizde de hayatımızın odağına yerleŐti. Bunun sonucunda 2021 toplantılarımızda COVID-19 ile ilgili yeni bilgileri ve tecrübeleri paylaŐabilmek için; "COVID-19 Tedavisinde Güncelleme", "Olgularla Yoğun Bakımda ve Klinikte COVID-19 Hasta Takibi", "Long COVID/ COVID-19'un Uzun Dönem Etkileri", "COVID-19'da Sitokin Fırtınasından Rehabilitasyona", "COVID-19 ve AŞılar", "Post-COVID: Pulmoner Rehabilitasyon 5N1K", "Geriatric ve COVID-19", "COVID-19 Pandemisi ve Uyku Bozuklukları", "Olgularla COVID-19'un Farklı Yüzleri", "Soru ve Cevaplarla COVID-19 AŞıları ve Risk Gruplarında AŞılama" toplantılarını gerçekleştirdik. Konuların güncel ve popüler olması nedeniyle bu toplantıları büyük bir katılımı gerçekleştirdik.

ÖZEL GÜNLER KAPSAMINDA BİLGİLENDİRİCİ TOPLANTILAR

Bunlar dışında CHEST 2020'de öne çıkanlar güncelleme toplantısı ile kongreye katılma fırsatı bulamayan değerli üyelerimize ve haziran ayındaki geleneksel güncelleme toplantımız ile doping Şeklinde önemli konuları aktardık. Özel günleri de unutmamak tabii ki. Bu amaçla 9 Şubat Dünya Sigara Bırakma Günü'nde "COVID-19 Pandemisi, Tütün ve Gerçeği" konulu toplantı ile en büyük tehdit olan

tütün gerçeğine pandeminin etkisini, 24 Mart Dünya Tüberküloz Günü'nde "Güncel ve Özel Durumlarda Tüberküloz" konusu ile öksüz hastalığımız tüberkülozu ve 4 Mayıs 2021 Dünya Astım Günü'nde "Astım Takip ve Tedavisinde Yenilikler"i konuştuk. Genç Akademisyenlerin akademik başarılarına katkı sunmak amacıyla günlük pratiğe önemli katkılar sağlayacak "Tıpta Literatür Tarama İçin Pratik İpuçları ve Klinik Uygulama Desteği", "Akademik Yayıncılığın Püf Noktaları" ve "Makalemi Nasıl Yazmalıyım?" konulu toplantılar yaptık. Eylül ayında çok önem verdiğimiz ve TUSAD'a özel bir toplantımız olan IPForum'un dördüncüsünü yine büyük bir katılımıla gerçekleştirdik.

YENİ YILDA PLANIMIZ YÜZ YÜZE ETKİNLİKLER

Yeni yılda da bu bilimsel coşkumuzu en güzel şekilde devam ettirmek istiyoruz. Bu yıl için çalışma gruplarımız ve Ankara- İzmir şubemiz ile daha fazla işbirliği içinde olmak adına yeni programda her gruba yer vermeye çalıştık. Yine ayda en az iki toplantı yapmayı planlıyoruz. COVID-19 pandemisi hâlâ gündemimizi meşgul etmeye devam etse de yeni yıl programında diğer konularımıza daha çok yer vermeyi planladık. Kasım ayındaki Dünya Kanser Günü nedeniyle Akciğer Kanseri Çalışma Grubumuz ile "Olgular ve Farkındalıklar" başlıklı toplantı düzenleyerek, özel gün etkinliğimizi gerçekleştirdik.

Önceki yıldan farklı olarak aşılama sürecindeki gelişmelerle şubat ve mart ayında iki toplantımızı

yüz yüze yapmayı planlıyoruz. Bu şekilde pandemi yoğunluğu nedeniyle ve pandeminin büyük bir yükünü çeken üyelerimize bilimsel şölen niteliğinde ve motivasyon olacak toplantılar yapmayı planlıyoruz. Mart ayında Kıbrıs'ta yapmayı planladığımız Akademi Kampı'nda özellikle asistan hekim ve sahadaki arkadaşlarımıza yönelik branşımız için önemli konulardaki gelişmeleri aktaracağız. Yeni dönemde de özel günlerdeki toplantılarımızı ilgili çalışma gruplarımızla ortaklaşa düzenleyeceğiz.

TUSAD Akademi olarak gerek çevrimiçi toplantılarla gerek yüz yüze aktivitelerle bu dönemde de tükenmeyen nefesle çok değerli üyelerimizle birlikte olmayı hedefliyoruz.

GÜNCEL Aktüel

5. İPForum bu yıl Kapadokya'da

TÜSAD'ın bu yıl 5'inci kez düzenleyeceği İPForum, 10-12 Haziran 2022 tarihleri arasında tarihi ve doğal güzellikleriyle ülkemizin gözbebeği olan Kapadokya'da yapılacak. Yüz yüze gerçekleştirilecek bu özel sempozyum kapsamında, İPF'ye dair A'dan Z'ye her konunun ele alınıp tartışılacağı zengin bir program hazırladık.

Dr. Funda Coşkun

TÜSAD'ın bu yıl 5'incisini düzenlediği İPForum, 10-12 Haziran 2022 tarihleri arasında Kapadokya'da yüz yüze gerçekleştirilecek. Üçüncüsünü Kapadokya'da yapmayı planlamış fakat pandemi nedeniyle hem tarih değişikliği yapmış hem de çevrimiçi toplantılara dönmüştük. Fakat bu süreçte bu özel toplantıyı her seferinde gerçekleştirdik. Pulmoner Fibrozis çatısının genişlediği bu zamanlarda bilimsel desteğimizi sunmaya devam ettik, edeceğiz de.

İPF alanında sürekliliği olan bu sempozyumu Kapadokya'da gerçekleştireceğimiz için ayrıca mutluluk duyuyoruz ve sizleri bu çok özel sempozyumumuza davet ediyoruz.

Son zamanlarda günlük pratiğimizde oldukça sık yer alan fibrozisle seyreden akciğer hastalıklarını, İPF'yi, romatolojik hastalıkların akciğer tutulumunu, progresif fibrozis akciğer hastalıklarındaki güncel gelişmeleri enine boyuna tartışabileceğimiz bir program hazırladık. Tanı, tedavi güncellemelerini; hastalıklara farklı bakış açılarını alanında söz sahibi konuşmacılarla birlikte tartışma ortamı yaratmaya özen gösterdik.

Alanımızdaki en köklü dernek olmanın bilinci içerisinde bu yıl da İPForum'u bir basamak daha üste taşımak, daha çok meslektaşımızla bilimsel ve sosyal paylaşımlarda bulunmak amacıyla hazırlıklarımıza devam ediyoruz.

Sempozyum programına web sayfasından kısa süre sonra ulaşabileceksiniz.

Sempozyumda sözlü bildirimlere de yer ayırdık. Sizlerle birlikte akciğerdeki fibrozis olgularınızı ve çalışmalarınızı tartışmak ve konuşmak istiyoruz. Hazırlamış olduğunuz olgu sunumlarınızı ve çalışmalarınızı solunumdijital@k2-events.com 'a e-posta ile gönderebilirsiniz.

Bu yıl derneğimizin 52'nci yılını kutlamaktayız. Özellikle bu yıl yaptığımız bütün toplantı, sempozyum ve kongremizde yarım asırlık bir dernek olmamızın mutluluğunu sizlerle paylaşmak umuduyla İPForum'a davet ediyoruz.

GÜNCEL Aktüel

GEAK Grubu genç akademisyenleri desteklemeye devam edecek

TÜSAD bünyesinde faaliyet gösteren Genç Akademisyenler (GEAK) Grubu, 2022 yılında da çalışmalarına tüm hızıyla devam edecek. GEAK, akademisyenlik yolunda ilerlemek isteyen genç meslektaşlarımızın kendilerini geliştirebilmeleri, ulusal ve uluslararası arenada derneğimizi en iyi şekilde temsil etmelerini sağlamak amacıyla çalışmalarını yürütüyor.

Dr. Burcu Arpınar Yiğitbaş

GEAK grubumuz, kuruluşundan bu yana alanında öncü olan hocalarımızın mentörlüğünde çok merkezli çalışmalarını büyük bir heyecan ve istekle sürdürmektedir. Yapılmış çalışmalarımızın bir kısmı yurtiçi ve yurtdışı dergilerde yayınlanmış ve okurlara sunulmuşken, halen yürümekte olan ve yayına hazırlanan çalışmalarımız da tüm hızıyla devam etmektedir.

COVID-19 pandemisi sırasında meslektaşlarımıza bir nebze olsun yalnız olmadıklarını hissettirmek ve güncel gelişmeleri takip edebilmelerini sağlamak amacıyla başladığımız güncel literatür video serileri YouTube kanalımızda sunulmuştur. Yeni yılda da 15 gün aralarla güncel literatür videolarını sizlerle paylaşmaya devam edeceğiz.

Bunun yanında pandemi süresince hekimlerin yoğun çalışma koşulları, birbiri ardına yayınlanan uluslararası yeni rehberlerin takip edilmesini zorlaştırdı. GEAK grup yine büyük özveri ile çalışarak göğüs hastalıkları alanındaki bu rehberlerin özetlerini tüm üyelerimizin kullanımına sundu. Bundan sonraki süreçte yeni rehberlerin yayınlanmasıyla birlikte, özetleri genç akademisyenler tarafından en kısa sürede hazırlanarak sizlerle buluşturulacak.

TÜSAD, meslektaşlarımızın bilimsel gelişimine ve ülkemizde akciğer sağlığı konusuna önemli katkılarda bulunan, her üyesine saygı duyan ve değer veren öncü bir dernek olarak genç akademisyenlerimizi bilimsel platformda desteklemeye ve cesaretlendirmeye devam edecektir.

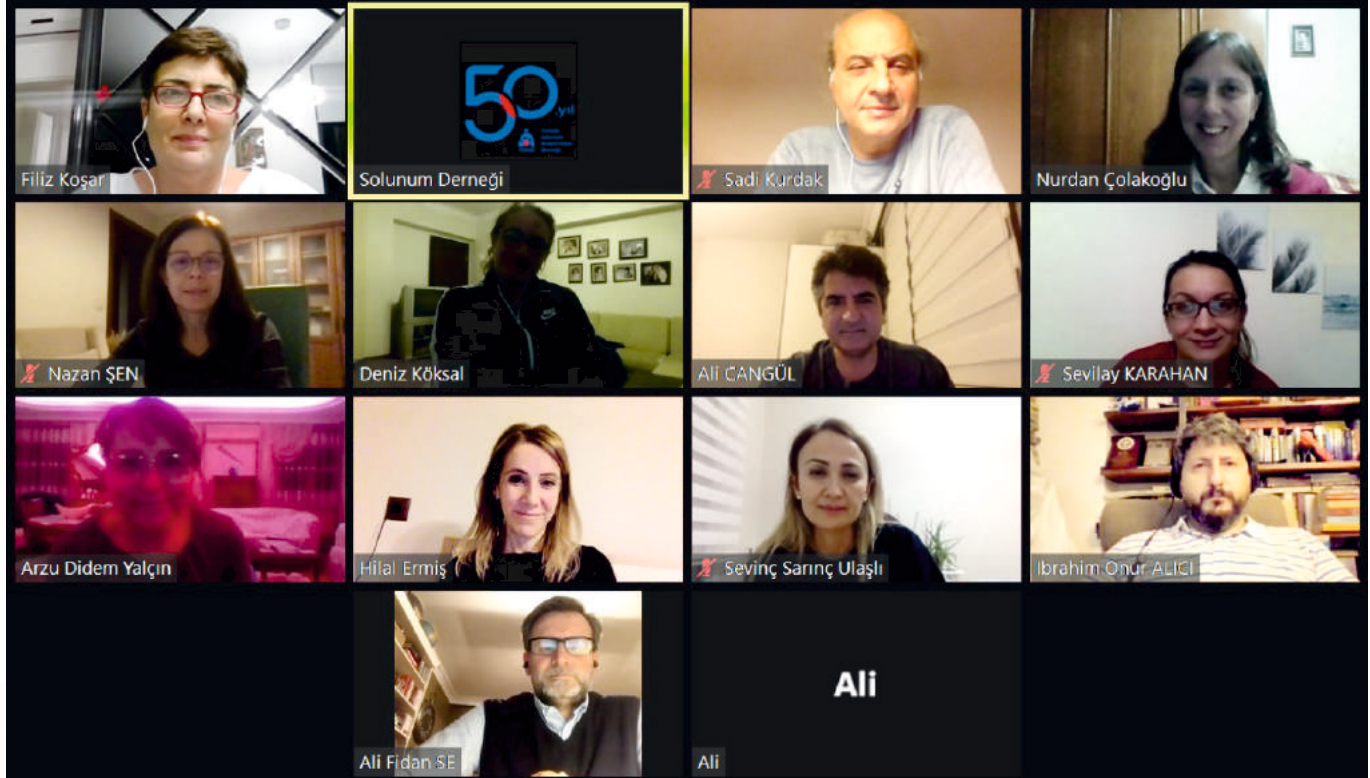
GÜNCEL Aktüel

EJP'de yeni dönem başlıyor

TÜSAD'ın bilimsel yayın organı Eurasian Journal of Pulmonology, yeni yılda yoluna yeni bir yayıncı kuruluşla devam edecek. İletişim süreçlerini kolaylaştırmak için aldığımız bu kararlar, Türkiye'de açık erişimli dergi yayıncılığında uzman olan Kare Yayıncılık ile işbirliği yaparak çok daha etkin ve verimli bir bilimsel yayın olmayı hedefliyoruz.

Dr. Filiz Koşar

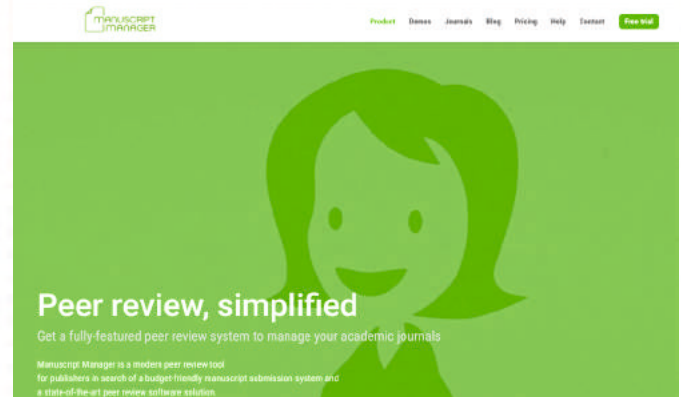
Dr. Deniz Köksal

Derneğimizin sürekli bilimsel yayın organı olan Eurasian Journal of Pulmonology için, 2022 yılına girdiğimiz şu günlerde yeni bir başlangıç yapıyoruz. Artık yayıncı kuruluş olarak yolumuza, ülkemizde açık erişim dergilere hizmet veren, iletişimi hem bizler hem de sizler için çok daha kolay olan “Kare Yayıncılık” ile devam edeceğiz.

Biliyorsunuz son dört yıldır dünyanın en geniş açık erişim dergi yayıncısı olan Wolters Kluwer (WK) ile çalıştık. Marka bir yayınevi olmanın yanı sıra hizmet standardı ve olanaklarıyla göz dolduran WK'dan ayrılmamızın temel nedeni, yayınevi çalışanlarının ülkemiz dışında olması, kültürel farklılıklar, iletişimin ağırlıklı e-postalar yoluyla

olması ve saat farkı nedeniyle e-postalar yoluyla olan iletişimdeki aksamalar bu kararı vermemizde etkili oldu. Bu değerli firmaya dergimize yaptığı hizmetler ve katkılarından ötürü teşekkür ediyoruz.

EURASIAN JOURNAL OF PULMONOLOGY
EURASIAN J PULMONOL

Editorial Board
Instructions for the Authors
Instructions for Reviewers
Ethics & Policies
About Us
Contact

Volume: 23 Issue: 3 Year: 2021

- Current Issue
- Ahead of Print
- Archive
- Most Accessed Articles

- Copyright Transfer Form
- Author Contribution Form
- ICMJE COI Form

Search

Volume: 23 Issue: 3 - 2021

Review Article

Stage	Radiographic features	Frequency (%)
I	Mediastinal and hilar lymphadenopathy (usually bilateral) without pulmonary infiltrates	40-50
II	Mediastinal and hilar lymphadenopathy (usually bilateral) with pulmonary infiltrates	30-40
III	Pulmonary infiltrates without lymphadenopathy (lymphadenopathy already regressed)	15-20
IV	Pulmonary fibrosis with volume loss. No lymphadenopathy	2-5

1. Update in tree
Elif Babaoglu
DOI: 10.4103/ejop.

Original Article

2. Effects of individuals: f
Umus Ozbey, Shivappa, Jar
DOI: 10.4103/ejop.ej.

Eurasian Journal of Pulmonology

AN DANGIAL as Administrator | CHANGE FILE | CONFIGURE | SEARCH | DASHBOARD | PROFILE | SIGN OUT |

DASHBOARD

To do

- new submissions
- resubmissions
- restart suspended submissions

Overview

Monitor

- all in review
- suspended
- new with Editor-in-Chief
- Associate Editor inviting reviewers
- with external reviewers
- Associate Editor recommendation
- Editor-in-Chief decision
- awaiting resubmission
- resubmission in progress
- ready for export
- Rejected
- accepted

Invited manuscripts

[Invite a manuscript](#)

Graphs

No data found for this graph

Choose report: Manuscript overview | Start date: 2022-01-01 | End date: 2022-01-06 | [Go](#)

Total manuscripts by status 0
From 2022-01-01 to 2022-01-06 selected by the date of submission.

Reports

[Trends](#) [Yearly](#) [Statistics](#) [Manuscripts](#) [Reviews](#) [Users](#) [Usage](#)

MAKALE YOLLAMAK KOLAYLAŞACAK

Kare Yayıncılık firmasına geçiş ile birlikte, dergimiz için Danimarka kökenli Manuscript Manager makale yönetim sistemini kuruyoruz. Bu sistemi dünyada 300'den fazla dergi kullanmaktadır. Çok daha pratik ve etkin özellikler içeren bir sistem olması nedeniyle siz okuyucu ve yazarlarımızın beğenisini kazanacağını ve araştırmalarınızı değerlendirmek üzere gönderirken işlerinizi kolaylaştıracağını düşünüyoruz. Yeni yayıncı kuruluşumuz "Kare Yayıncılık" da 2005 yılından beri akademik camiaya hizmet veren bir yayınevidir. Dernek, hastane, vakıf, üniversitelerin birçok alanda 40'ın üstünde dergisine hizmet vermektedirler.

Hızlı iletişim kurduğumuz yeni yayıncımız lokasyon olarak dernek merkezimize 10 dakikalık mesafede yer almaktadır.

Bu yayınevi değişikliği sürecinde eski sistemden makalelerini göndermiş olan yazarlarımızın makale değerlendirmeleri bu sistemde devam edecektir. Önümüzdeki birkaç gün içinde ise yeni makale kabul sistemini aktif hale getireceğiz.

Bu yıl hep gündemimizde olan ancak çeşitli nedenlerle geciken Pubmed'de indekslenme sürecini daha fazla önceleyecek ve inşallah gerçekleştireceğiz. Bu yolda sizlerin de hem yayın hem atıf konusunda desteklerinizi bekliyoruz.

PROFİL Aktüel

Edebiyat, şiir ve fotoğraf tutkunu bir hekim: Bahar Uysal Hamaloğlu

Dr. Bahar Uysal Hamaloğlu, 37 yıllık hekimlik mesleğinin sonunda hem aktif olarak çalışmaya devam ettiği hem de hobilerini ileri boyuta taşıdığı bir yaşam seçti. Edebiyat, şiir, derken fotoğrafları ile sergilere katılan Hamaloğlu, gençlere hiçbir şeyi ertelememelerini öneriyor.

Röportaj: Ezgi Aktaş

Uzun yıllar Ankara'da göğüs hastalıkları uzmanı olarak görev yapan Dr. Bahar Uysal Hamaloğlu, sahada geçen zorlu 37 yılın ardından emekliliğe adım attı. Hayalini gerçekleştirmek için kolları sıvayan Hamaloğlu, mesleğe aktif olarak devam ederken merak sardığı fotoğrafçılığı daha ileri bir boyuta taşıdı. Edebiyatla yakından ilgilenen ve şiir yazar Hamaloğlu, genç meslektaşlarına tüm olumsuzluklara rağmen hayatı ertelememelerini tavsiye ediyor. Hamaloğlu, sorularımızı şöyle yanıtladı:

- Hekimlik mesleği sizin için bir çocukluk hayali miydi, yoksa hayatın gidişatı sizi böyle bir seçime mi yönlendirdi?

Hekimlik fikri annemin beni yönlendirmesi daha çok da teşvik etmesi nedeniyle lise yıllarımda başladı. Tüm arzusu hekim olmak olan annem kist hidatik nedeniyle iki kez Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Genel Cerrahi bölümünde ameliyat olmuş. Bu nedenle bakalorya sınavında başarısız olunca Tıp Fakültesi onun için bir hayal olmaktan öteye geçememiş. Daha önceleri kimya öğretmenini olmayı düşlesem de annemin hayalinin izini sürmeye karar verince seçimim tıp oldu.

- Göğüs hastalıkları alanında uzmanlaşmayı tercih etme nedeniniz neydi?

Tıp Fakültesi'nde öğrenciyken en çok ilgimi çeken iç hastalıkları branşıydı. Bu bütünün içinde ise göğüs hastalıkları ve kardiyolojiye hep farklı bir gözle

baktım. Bana çok matematiksel gelirdi ikisi de. Anesteziyolojiye başlamak rastlantılar nedeniyle olsa da öğrencilik yıllarımdaki heves ve isteğim beni hiç terk etmedi. 12 Eylül sonrası başka bir bölüme devam edebilmek için bölüm başkanından onay alınması zorunluymuştu. Bu nedenle bu isteğimi ertelemek zorunda kaldım ama hekimlik eğitimi sürecinde anesteziye geçirdiğim o üç yıl da bana çok şey kazandırdı.

- Uzmanlığınız ile ilgili en sevdiğiniz ve sizi en çok zorlayan konular nelerdi?

Göğüs hastalıkları ihtisas ve uzmanlık döneminde beni zorlayan bir konu olmadı. Sadece tüberküloz servisinde çalışırken bir tedirginliğim oldu. Bir de hamilelik dönemimin üç ayında enfeksiyon hastalıkları rotasyonu yapmak beni endişelendirmişti. Alerji ve immünoloji konuları hep ilgimi çekmişti. Temel ve onkoloji immünolojisi dersleri alırken bunun daha çok ayırımına vardım ama bu konularda eğitime devam etme şansı için geç olduğunu düşündüm.

Hüsnü Göksel Hocayı Posta Sandım

- Hocam, çok uzun yıllar sahada görev yapmış bir hekim olarak, sizi çok etkileyen bir anınızı paylaşmanızı rica edebilir miyiz?

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde ihtisasa başlamamın ilk aylarıydı. Baş asistan her gün hangi odada çalışacağımıza ait haftalık bir program hazırlıyor. O gün genel cerrahi odasına olduğumu ve Hüsnü Göksel'le çalışacağımı biliyorum. Hüsnü Bey erkenci; ameliyat gününde odaya ilk gelen o oluyor. Ekip de buna dikkat ediyor. Tepsiyle odaya girdiğimde baktım ki, genel cerrahi postası benden

önce gelmiş, yere çömelmiş oturuyor. "Günaydın" dedim. Tepside "lysthenon'un" eksik olduğunu görünce posta olduğunu zannettiğim beye "Bana birkaç ampul kap gel" dedim. Çevik bir şekilde ayağa kalktı, gözden kayboluverdi. Elinde ampullerle dönüp odaya girmesi benim için saniyeler olsa da yanıma gelip "Getirdim çocuğum" demesi zamanı âdeta benim için dondurdu. Karşımdaki Hüsnü Göksel hocamdı. "Hocam" dediğimi hatırlarım da sonra hangi sözlerle devam ettiğimi hatırlamıyorum. Şekilleri empresyonist ressamın ya da Philip Barlow fotoğrafları gibi görüp de gözlük takmamak için ayak sürüyen ben, o hafta gözlüklü bir hayata başladım.

Genç Hekimlere Önerim: Hiçbir Şeyi Ertelemeyin

Hocam, bildiğimiz kadarıyla uzun yıllar hekim olarak görev yaptıktan sonra emekli oldunuz. Bir hekim için daha sakın bir yaşam güç olmalı fakat bir yandan da şiire ve fotoğrafçılığa ilginiz de ortaya çıkmış. Bu konulara zaten ilginiz var mıydı yoksa emeklilikle birlikte mi ortaya çıktı?

37 yıl hekimlik yaptıktan sonra emekliye ayrıldım. Emekliye ayrılınca işyeri hekimliği yapmayı düşünüyordum ama annemi kaybettiğimde insanın kendisine heves duyup da yapamadıkları için bir şans vermesi gerektiğine olan inancım pekişti. Okumayı seven biriymdim ve bu beni yazmaya yönlendirdi.

Dillere olan merakım ve oğlum nedeniyle İtalyanca ve İspanyolca öğrendim ve çeviri yapmaya başladım. Fotoğrafçılıksa çalışma hayatımda gerçekleştirmeye başladığım bir hobimdi. Haliyle kendime ait zamanın fazla oluşu nedeniyle bu heveslerime vakit ayırabilmek beni mutlu ediyor. Fotoğraflarımın yurtdışı sergilerde yer alması ve dergilerde yayımlanması beni motive ediyor. Diğer mesleklerle karşılaştırıldığında bir hekim için gerek eğitim gerek çalışma yaşamı zorlu ve meşakkatli. Gecesini gündüzüne katarak kendinden çokça şey veren, bu meslek üzerinde son yirmi yılda gelişen olumsuzluklara karşın yoluna azimle devam eden, son iki yıldır bir pandeminin tüm ağırlığını yüklenmiş olan meslektaşlarımı çok takdir ediyor, onlarla onur duyuyor ve hayatta hiçbir şeyi ertelememelerini diliyorum.

Bahar Uysal Hamaloğlu Kimdir?

Anne tarafı Gümülcine, baba tarafı ise Selanik kökenli olan Bahar Uysal Hamaloğlu, halen yaşadığı Ankara'da dünyaya geldi. Anne ve babası Dil Tarih Coğrafya Fakültesi mezunu iki jeomorfolog olan Hamaloğlu, ilk öğrenimini Ayşe Abla İlkokulu'nda, orta öğrenimini ise TED Ankara Koleji'nde tamamladı. 1973 yılında Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne giren Hamaloğlu, mezuniyet sonrası bir süre kurum hekimliği yaptıktan sonra Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon bölümünde ihtisasa başladı. Daha sonra Atatürk Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nde Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz ihtisasını tamamladı. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde medikal onkoloji doktorası yaptı. Göğüs hastalıkları hekimi olarak Devlet Demiryolları Hastanesi'nde yirmi 27 yıl görev yaptı.

Bahar Uysal Hamaloğlu, “Her hekim biraz sanatçıdır” önermesini doğru çıkarırcasına tam bir edebiyat tutkunu. Tutkusunu şiir yazarak ve farklı diller öğrenerek açığa çıkaran Hamaloğlu'nun şiirlerinden bir seçkiyi Solunum Aktüel okurlarıyla paylaşmaktan mutluluk duyuyoruz.

BENDİM, BİZDİK

Bir taşın altına soktum elimi
sıcaktı, ısınıverdim.
Bir kayayı binlerce kez tepeye taşıdım
Sisifos'tum, güçlendim.
Bir kelebeğin kanadına dokundum
kırılığandı, ürperdim.
Bir bulutu yakaladım ucundan
yumuşacıktı, gönendim.
Bir dereydi açtım kollarımı sarıldım
akışkandı, arındım.
Bir denizdi mavilerin en mavisi
dalıverdim, kutsandım.
Bir sinekkuşunun kanadına tutundum
özgürlüktü, onurlandım.
Bir kayının en uç dalına tırmandım
gökyüzüydüm, umutlandım.
Bir arının başını okşadım
hanımeli, iğde kokusuydu, canlandım.
Bir ağustos böceği şarkısında kulağım,
bir oktu, vuruldum.
Bir sardunyayla saatlerce konuştum
kıvancımdı, duruldum.
Bir tırtilla adım adım yeryüzünü dolaştım
bilgelikti, kavradım.
Benden başka benler vardı
yeryüzüydü, gökyüzüydü, okyanustu
yürek atımı, nefes, özümdü, varoluştı.
Bendim, diğer bendi, öteki ben de geldi
biz olduk, öğrendim.

GÜNEŞE

Kanatlarını açmadan bilemezsin,
bilemezsin uçmadan,
ne kadar yükseğe çıkacağını.
Oysa karlı zirveler,
ilk tomurcuklanan çiçekler
çınarlar, söğütler,
kayınlar ve meşeler,
oğlak dönencesinde
güneşin yıkadığı laleler,
yengeç dönencesinde
günbatımı giymiş gelincikler,
dev buz dağlarında kardelenler,
yağmur ormanlarında kanopiler,
Gobi'nin sarı sıcağı savanın yeşili,
Akdeniz'in deli mavisi,
her bir buğday başağı,
gözlerini dikmiş bulutlara,
tutmuşlar nefeslerini.
Sen!
Sen ki
güneşe teğet geçeceksin,
bulutlara çalım atarak,
kâh maviliği yararak
kâh beyazı okşayarak.
Sen ki
güneşe değeceksin
bilmek güç
sen mi Güneş
Güneş mi sen.

KLİNİK Aktüel

MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ GÖĞÜS HASTALIKLARI BÖLÜMÜ

Erdal İn : Dinamik ve genç kadromuzla teknolojiyi yakından takip ediyoruz

Malatya Turgut Özal Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Erdal İn, Solunum Aktüel aracılığıyla bölümünü ve ekibini tanıttı. İn, COVID-19 tanısı konusunda yapay zekâ destekli bir yazılım gerçekleştirerek önemli bir başarıya imza atan bölümün dinamik ve genç kadrosu ile teknolojiyi yakından takip ettiğini belirtti.

Röportaj: Ezgi Aktaş

Solunum Aktüel olarak, Türkiye'deki göğüs hastalıkları bölümlerini tanıttığımız röportaj serimizin ilkinde, Malatya Turgut Özal Üniversitesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı Doç. Dr. Erdal İn konuk oldu. Henüz 2020 yılında kurulan bölüm, faaliyetlerine başlayalı kısa bir zaman

olmasına karşın, uzman ekibiyle solunum hastalıklarını başarıyla tedavi etmenin yanı sıra, yaptığı bilimsel araştırmalarla da dikkat çekiyor. Bölümün başkanlığını yürüten Doç. Dr. Erdal İn ile bölümün çalışmalarını ve geliştirdikleri MTU-COVNet isimli yazılımı konuştuk.

Üniversiteniz bünyesinde dahili tıp birimleri arasında yer alan Göğüs Hastalıkları Ana Bilim Dalı'nın tarihçesi ve kuruluşu hakkında bilgi alabilir miyiz?

Malatya Turgut Özal Üniversitesi Tıp Fakültesi 2020 yılında kuruldu ve Sağlık Bakanlığı ile yapılan "Birlikte Kullanım Sözleşmesi" ile Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Uygulama Hastanesi olarak tayin edildi. 2021'in ilk aylarında Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı Eğitim Kliniği oldu ve Tıp Fakültesi öğrencilerine eğitim faaliyetlerine başladı. Asistan kadrosunun açılması ise 2022 yılı içinde planlanmaktadır.

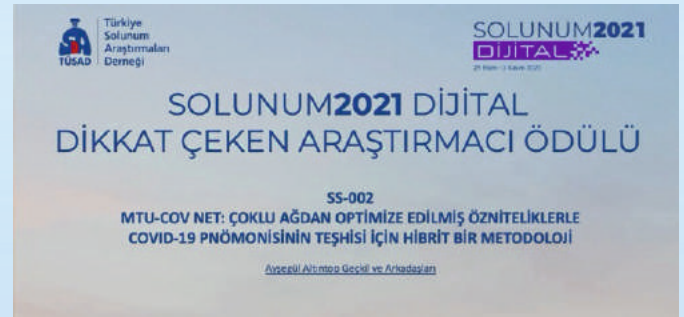
Akademik kadroda yer alan hocalarımızı tanıyabilir miyiz? Bölümünüzde hangi üniteler yer alıyor?

Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı'nda benim dışımda Doktor Öğretim Üyesi Ayşegül Altıntop Geçkil ve Doktor Öğretim Üyesi Nurcan Kırıcı Berber olmak üzere üç kişilik bir akademik kadromuz mevcut. Bölümümüze bağlı 4 poliklinik, bir sigara bırakma polikliniği, 4 yatan hasta servisi, bir uyku ünitesi, bir bronkoskopi ünitesi ve bir SFT ünitesi yer almaktadır. Uyku ünitemiz güncel uyku cihazlarıyla donatılmış 3 yataklı bir ünite. Burada gerek uykuda solunum bozukluklarının gerekse narkolepsi gibi nörolojik hastalıkların tanı ve tedavi süreci yönetilmektedir. Kliniklerden bağımsız olarak çalışmakta olan ve modern cihazlarla donatılmış olan oldukça büyük bir bronkoskopi ünitemiz bulunmaktadır. Ünitemiz yaklaşık 10 ay önce

kurulmuştur ve bölgemizdeki en büyük bronkoskopi ünitesidir. Bu ünitemizde 2 fiberoptik bronkoskopi odası, bir endobronşiyal ultrasonografi (EBUS) odası, bir torasik ultrasonografi odası bulunmaktadır. Bronkoskopi ünitemizde hastaların işlem sonrası takiplerinin yapılacağı toplam 4 yatak kapasiteli 2 hasta odasının yanı sıra bir doktor odası, bir teknisyen odası ve bir toplantı odası bulunmaktadır. Ayrıca diğer disiplinlerle ortak kullandığımız solunum fizyoterapistlerinin çalıştığı Kardiyopulmoner Rehabilitasyon Ünitesi bulunmaktadır.

Göğüs hastalıklarının hangi alanlarında faaliyet gösteriyorsunuz?

Göğüs hastalıklarının özellikle invaziv alanlarında çalışıyoruz. Konvansiyonel bronkoskopik işlemlerin yanında EBUS işlemlerini ve torasik ultrasonografi / ultrasonografi eşliğinde biyopsi işlemlerini yapıyoruz. Ayrıca haftanın bir günü Malignite Polikliniği, bir gün de Nadir Hastalıklar Polikliniği yapıyoruz. Nadir Hastalıklar Polikliniğimizde, özellikle interstisyel akciğer hastalıkları ve pulmoner hipertansiyon hastalarının tanı ve tedavi süreçlerini yönetmeye çalışıyoruz. Ayrıca hastanemizde görev yapan 8 göğüs hastalıkları uzmanı, 2 alerji immünoloji uzmanı ve 3 göğüs cerrahisi uzmanı (iki öğretim üyesi) ile koordineli bir şekilde çalışmalarımızı yürütmekteyiz.

MTU-COVNET İLE COVID TANISINDA YÜZDE 98 BAŞARI

Malatya Turgut Özal Üniversitesi öğretim üyeleri olarak, COVID-19 tanısının yüzde 98 doğruluk oranıyla konmasını sağlayan bir yazılım geliştirdiniz. Yazılım hakkında sizden bilgi rica edebilir miyiz?

Yeni bir üniversiteyiz ve genç bir akademik kadromuz var. Bu durumun da bazı önemli avantajları oluyor. Büyük bir dinamizme sahibiz, çalışıyoruz ve üretiyoruz. Ayrıca teknolojik gelişmeleri yakından takip ediyoruz. Yapay zekâ gerçekten de modern tıptaki en popüler konulardan biri ve özellikle tıbbi görüntüleme sistemlerinde devrimsel dönüşümlere yol açtı. Elbette yapay zekâ hekim emeğinin ve bilgisinin yerine geçmemeli. Ancak pek çok hastalıkta doktorlara önemli katkılar sağlayabilir diye düşünüyorum.

Elektrik-Elektronik Mühendisliği Fakültesi'nden Gürkan Kavuran hocamızla birlikte ülkemizde ses getiren iki büyük yapay zekâ çalışması yaptık. Bunların ilki sizin bahsettiğiniz çalışma. Yapay zekânın COVID-19 hastalarındaki tanı başarısı. Bu çalışmada 3 göğüs hastalıkları uzmanı, bir radyolog ve bir mühendis birlikte çalıştık. Çalışmaya 502 COVID-19 pnömonili, 290 toplum kökenli pnömonili ve 161 normal BT'li hasta dahil edildi. Bu hastaların BT görüntüleri yapay zekâ çalışmamız için kullanıldı. Bu çalışmada, toplam veri seti 953 hastadan alınan 3210 BT görüntüsünden oluşuyordu. Toplam veri setindeki toplam 3210 taramanın 1327'si (%41) COVID-19 grubundan, 929'u (%29) toplum kökenli pnömoni grubundan ve 954'ü (%30) Normal BT grubundan elde edildi. Bu retrospektif çalışmada, COVID-19 hastalarının tespiti için toraks BT taramalarından yeni bir hibrit model geliştirdik. Geliştirdiğimiz bu hibrit modeli üniversitemizin ismini anımsatacak şekilde MTU-COVnet olarak adlandırdık. Ve sonuçta, geliştirdiğimiz bu BT

görüntüleme üzerine kurulu derin öğrenme tabanlı yapay zekâ sistemi, COVID-19 pnömonisini yüzde 98 gibi yüksek bir tanısal başarıyla tespit etti.

Yapay zekâ konusunda yaptığımız ikinci çalışmanın da önemli sonuçları oldu. Pandemi sürecinde doktorlar çok büyük bir iş yükü altında kaldılar ve bir hastaya düşen muayene süreci oldukça azaldı. Ayrıca COVID-19 hastalarını, sadece solunum yolu enfeksiyonlarına hâkim göğüs uzmanları değil pek çok farklı uzmanlık alanında ki uzmanlar değerlendirmek zorunda kaldılar. Bu da ister istemez bazı tanısal sorunları beraberinde getirdi. Pandemi servislerine çok sayıda COVID-19 dışı pnömoni hastası yatırıldı. İşte yaptığımız bu ikinci çalışma ile COVID-19 pnömonisi ve diğer toplum kökenli pnömoni ayırımında yapay zekâ desteğinin göğüs hastalıkları uzmanlarının tanısal başarısına olan katkısını analiz ettik. 553 COVID-19 pnömonisi ve 334 diğer toplum kökenli pnömoni hastasından elde edilen toplam 2496 BT görüntüsünü kullanılarak bir yapay zekâ programı geliştirdik. Bu karmaşık tomografi görüntüleri önce yapay zekâ desteği olmadan doktorlara yorumlatıldı ardından yapay zekâdan gelen tahmin sonucunu bilerek doktorların bu görüntüleri tekrar yorumlamaları istendi. Sonuçta yapay zekâ desteğinin COVID-19 tanısında göğüs hastalıkları uzmanlarının tanısal başarısını yüzde 80'den yüzde 89'a çıkardığını saptadık. Yapay zekâ alanında yaptığımız bu çalışmalar, biri TÜSAD olmak üzere Türkiye'nin göğüs hastalıkları alanındaki en büyük iki derneğin de kongresinden ödül aldı.

ÜLKEMİZİN REFAHI İÇİN AR-GE ÇALIŞMALARI ÖNEMLİ

• **Üniversitelerde Ar-Ge çalışmaları ve bilimsel faaliyetler neden önemli? Siz bölüm olarak hangi araştırma alanlarına yoğunlaştınız?**

Ülkemizin toplumsal refah düzeyinin artması, teknolojik ve ekonomik yönden gelişebilmesi için Ar-Ge ve bilimsel çalışmalar çok önemlidir. Ayrıca bu çalışmalar yeni teknolojiler için bilgiler geliştirmek ve teknolojik yapıyı güçlendirmek için de önemlidir. Şu an yapay zekânın pulmoner hipertansiyon ayırıcı tanısında kullanımı ile ilgili 40'a yakın merkezden 60'ın üzerinde akademisyenin katıldığı, çok merkezli bir çalışmanın grup 3 pulmoner hipertansiyon kolunu yürütüyoruz. Ayrıca yakın zamanda yapay zekânın uyku hastalıklarında ve akciğer kanserinde kullanımı ile ilgili çalışmalar yapmayı planlıyoruz.

• **Bu tür çalışmaların artması için önerileriniz nelerdir?**

Akademisyenlerin güncel teknolojik gelişmeleri yakından takip etmesi gerekir. Tabii bu tür çalışmaların yürütülebilmesi için yeterli kaynak desteğinin de sağlanabiliyor olması gerekir. Ayrıca farklı disiplinler arası işbirliğini artırmak da çok önemli.

• **Sizin özellikle dikkat çekmek istediğiniz başka konular var mı?**

Bu platformda kliniğimizi ve çalışmalarımızı tanıtmaya fırsatı verdiği için TÜSAD'a çok teşekkür ediyorum.

MALATYA'DA ASBEST MARUZİYETİ FAZLA

Doç. Dr. Erdal İn, "Malatya ve çevre illerde hangi solunum hastalıklarının sıklığından bahsetmek mümkün? Hastalar en çok hangi şikayetlerle bölümünüze başvuruyor" sorumuzu şöyle yanıtladı:

Hastanemiz çevre illerden de hastaların sevk edildiği büyük bir bölge hastanesidir. İlimiz ve çevre illerde asbest temasının fazla olması nedeniyle asbest ilişkili hastalıklarla sık karşılaşıyoruz. Sigara tüketiminin ve biomass maruziyetinin yoğun olduğu bir bölgede olmamızdan dolayı da KOAH başta olmak üzere kronik solunum yolu hastalıkları hastalarımızın büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Ayrıca, invaziv alanda da çalışan bir merkez olmamız nedeniyle akciğer kanseri hastaları hasta potansiyelimizin kayda değer bir bölümünü oluşturmaktadır.

RÖPORTAJ Aktüel

TEMİZ HAVA HAKKI PLATFORMU:

Hava kirliliği için ortak mücadele ve etkili bir eylem planı şart!

Doğa koruma ve sağlık alanında çalışan 16 sivil toplum kuruluşunun bir araya gelmesiyle 2015 yılında faaliyete geçen Temiz Hava Hakkı Platformu, hava kirliliğinin azaltılması, halk sağlığının korunması ve temiz hava hakkının savunulması için çalışmalar yapıyor.

Röportaj: Ezgi Aktaş

Temiz Hava Hakkı Platformu, son yıllarda yaptığı çalışmalarda dikkatleri üzerine çekiyor. Platform, hava kirliliği ve sağlık etkilerini gündeme getiren, basın ve kamuoyunda ses getiren çalışmalara imza atıyor. TÜSAD'ın da kurucuları arasında yer aldığı Temiz Hava Hakkı Platformu'ndan Buket Atlı ve Ceren Pınar Gayretli ölkemizde konuyla ilgili yapılan çalışmalar hakkındaki sorularımızı yanıtladı. Herkesi, hep birlikte tüm canlıların temiz hava hakkını savunmaya davet eden Temiz Hava Hakkı Platformu'na <https://www.temizhavahakki.com/>

adresinden ve sosyal medya hesaplarından ulaşabileceğinizi belirterek, sorularımızı yöneltiyoruz:

Temiz Hava Hakkı Platformu'ndan biraz bahsedermisiniz? Böyle bir platformun kurulma nedeni neydi?

Temiz Hava Hakkı Platformu, doğa koruma ve sağlık alanında çalışan 16 sivil toplum kuruluşunun bir araya gelmesiyle 2015 yılında çalışmalarına başlamıştır. Platform aynı zamanda, evre ve sağlık alanında çalışan sivil toplum kuruluşları ve meslek

örgütlerinin ortak çatı altında temsilcileri aracılığıyla çalışmaya başladığı ilk örneklerden birisi. Platformun amacı, öncelikle kömürlü termik santraller olmak üzere; çevresel kirleticilere bağlı olarak ortaya çıkan hava kirliliğinin azaltılması, halk sağlığının korunması ve temiz hava hakkının savunulması için çalışmalar yapmaktır. Platform'un bileşenleri arasında Çevre için Hekimler Derneği, Greenpeace Akdeniz, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER), İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanları Derneği (İMUD), Pratisyen Hekimlik Derneği, Türk Nöroloji Derneği, TEMA Vakfı, Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL), Türk Tabipleri Birliği (TTB), Yeşil Barış Hukuk Derneği, Yeşil Düşünce Derneği, Yuva Derneği, 350.org, Avrupa İklim Ağı (CAN Europe) ve WWF-Türkiye bulunuyor.

Kuruluşunuzdan bu yana ne gibi çalışmalar yürüttünüz?

TÜSAD'ın da üyelerinden olduğu Temiz Hava Hakkı Platformu, 2015 yılından beri temsilcileri aracılığıyla kimi zaman Platform'un bünyesinde ve kimi zaman da bileşenleri ile ayrıca işbirliği yaparak hava kirliliği ve sağlık etkilerine dikkat çekmek için sempozyum, kongre ve basın açıklamaları düzenledi, hava kalitesi analizlerini içeren raporlara katkı verdi, planlanan kömürlü termik santrallerin İnceleme Değerlendirme Komisyonu toplantıları ve mahkeme

sürecinde olan ÇED raporları ile ilgili uzman görüşleri sundu. 2019 yılında, çalışmakta olan kömürlü termik santrallere yapmaları gereken ve zaten 6 yıl boyunca uzatılmış olan çevre yatırımlarından 2 yıl daha muaf tutulmaları için meclise gelmiş olan torba yasa tasarılarındaki maddelere karşı (Madde 45 ve Madde 50) #temizhavahaktır diyerek imza veren yüz binlerce kişinin sesini hem sosyal medyadaki paylaşımlarımız hem de TBMM'de milletvekilleri ile yaptığımız ziyaretlerle duyurmaya çalıştı. Yapılan çalışmalar sonucunda, veto edilen tasarı maddesi sebebiyle 1 Ocak 2020 itibariyle 6 tane kömürlü termik santral en azından 6 ay boyunca çalışmalarına ara vermek zorunda kaldı.

Platform'un, 2015 yılından beri düzenli olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yayınladığı hava kalitesi ölçüm verilerini kullanarak Türkiye'nin hava kalitesini analiz ettiği ve hava kirliliğinin sağlık etkilerini inceleyerek yayınladığı "Kara Rapor" medya, akademi ve sivil toplum kuruluşları ve milletvekilleri tarafından illerindeki hava kalitesini değerlendirmek için başvuru bir başucu kaynağı haline gelmiştir. Bu sayede, en son yayınlanan Kara Rapor'da Türkiye'nin hava kalitesi ve önlenemez ölüm sayıları ile ilgili uzun dönemli (2016 - 2020 yılları arasında) bir inceleme yapılmıştır.

Hava kirliliğini tanımlar mısınız?

Hava kirliliği, havaya yabancı maddelerin verilmesi sonucu hava kalitesinin canlılara zarar verecek seviyeye inmesidir. Bazı kirleticiler kaynaktan atıldığında doğrudan havayı kirletir ya da atmosferde iki kirleticinin tepkimeye girmesiyle yeni bir kirletici oluşabilir. Sıcaklık ve nem gibi (meteorolojik) koşullar kirleticilerin dönüşmesinde etkili olur. Partikül maddeler (PM10 ve PM2.5 gibi), kükürt dioksit (SO2), azot oksitler (NOx), ozon (O3) gibi gazlar, sessiz bir katil gibi çoğu zaman biz fark etmeden soluduğumuz havayı kirletir.

HER 10 KİŞİDEN 9'U KİRLİ HAVA SOLUYOR

Hava kirliliğinin etkileri konusundaki önemli istatistikleri paylaşır mısınız? Yakın zamanda “Kara Rapor 2021: Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri” adlı bir raporu kamuoyu ile paylaştınız. Raporun öne çıkan bulgu ve sonuçlarını okurlarımız için özetleyebilir misiniz?

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) verilerine göre dünyada her yıl toplam 7 milyon insan iç ve dış ortam hava kirliliğinin yol açtığı hastalıklar nedeniyle ölmektedir. Dünyada her 10 kişiden 9'u kirli hava soluyor.

Temiz Hava Hakkı Platformu, Türkiye için kronik bir sorun haline gelmiş bu sorunu görünür kılmak, hava kirliliğine dair verileri izlemek, sürecin şeffaf bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve tüm canlıların temiz hava soluma hakkını korumak için, 2015 yılından bu yana çalışmalar yürütmekte. Bu kapsamda, platform, her yıl Türkiye'nin hava kirliliği verilerinin ve sağlık etkilerinin incelendiği Kara Rapor adında raporlar yayımlamakta. Kara Rapor 2021'de öne çıkan temel sorunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Türkiye hava kirliliğine dair mevzuatta geçtiğimiz 10 yıl içerisinde gelişmeler kaydetmiş olsa da hala pek çok kirletici için belirlenen sınır değer Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) güvenli kabul ettiği sınırların çok üzerindeyken, sağlık için oldukça tehlikeli olan bazı kirleticiler için sınır değer dahi bulunmuyor. Örneğin; DSÖ ve Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı'nın (IARC) kanser yapıcı etkenler Grup I listesine aldığı sağ telinin yaklaşık 1/30'u kadar küçük olan bazı ince partiküllerin (PM2.5) sınır değerlerine dair Türkiye'de herhangi bir hukuki düzenleme bulunmuyor. Üstelik 2020 yılında 42 ilde PM2.5 ölçümü de yeterli düzeyde yapılmadı. Halbuki, PM2.5 sağlık açısından oldukça tehlikeli bir partikül madde. PM2.5, solunduğunda akciğerlerin içinde gerçekleşen gaz alışverişine müdahale edebiliyor ve kana karışabiliyor. Bu nedenle kirli havayı soluyan tüm canlılar sağlık sorunları ile karşılaşabiliyorlar. Ayrıca, PM2.5'nin yoğun olduğu durumlarda oluşabilecek asit yağmurları bitkiler, hayvanlar ve insanlar için oldukça büyük zararlara yol açabiliyor.

- PM2.5'tan biraz daha büyük boyutta olmakla birlikte canlı yaşamı için yine büyük riskler taşıyan PM10 verilerine bakıldığında ise ölçüm yapılan 175 istasyonun yüzde 97,7'sinde yıllık PM10 ortalamasının Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün kılavuz sınır değerlerinin üzerinde olduğu görülüyor.

- 2020 yılında Türkiye'nin neredeyse tamamı DSÖ'nün güvenli sınır kabul ettiği değerlerin üzerinde kirli olan havayı soludu. Türkiye'de sadece 2 ilde (Bitlis ve Hakkâri) hava kirliliği DSÖ'nün önerdiği kılavuz değerlerin altındaydı. Üstelik bu kılavuz değerler DSÖ tarafından 2021 yılının Eylül ayında yüzde 75 oranında aşağıya çekildi.

- Türkiye'nin 13 şehrinde ise hava kirliliğinin tüm yıla yayılan bir sorun olduğu görüldü. Muş, Iğdır, İstanbul, Sinop, Malatya, Edirne, Tokat, Kayseri, Denizli, Düzce, Karabük, Ağrı ve Ankara'daki 15 istasyonda 2020 yılı boyunca yapılan ölçümlerde 'yüksek hava kirliliği' gözlemlendi.

- 2020 yılında yeterli veri alınabilen 72 ilin partikül

madde değerleri (PM10) incelendiğinde, 45 ilde hava kirliliğinin DSÖ'nün kılavuz değerlerinin çok üzerinde kirliliği kabul edilebilir bulan ulusal sınır değerleri dahi aştığı görüldü.

HAVA KALİTESİ İÇİN HAREKETE GEÇİLMELİ

Pandeminin ilk yılında sokağa çıkma kısıtlamalarının daha yoğun olduğu günlerde hava kalitesinde belirgin bir iyileşme olmuş, ancak normalleşmeyle birlikte kirlenme artmaya başlamıştı. Temiz havanın kalıcı olması için neler yapılmalı?

Türkiye'de de hava kalitesinin iyileştirilmesi, mevzuattaki eksikliklerin giderilmesi, yeterli ölçüm ve denetimlerin yapılmasının kamunun asli görevlerinden olduğu açıktır. Üstelik özellikle COVID 19 pandemisi süresince alınan bazı önlemler ve Türkiye'de 2020 yılının ilk 6 ayında kapatılan termik santrallerin olduğu bölgelerde, kirleticilerin kısa süreli de olsa azalması ile dahi ölçülebilen hava kalitesindeki iyileşmeler, gerekli adımların atılması halinde sorunun çözülebileceğini de açıkça gözler önüne sermektedir.

DİPNOTLAR

1Kara Rapor 2020: Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri <https://www.temizhavahakki.com/kararapor2020/>

2WHO, Air Pollution / Key Facts <https://www.who.int/news-room/air-pollution#:~:text=WHO%20estimates%20that%20around%207,deaths%20in%20the%20same%20period.>

3 <https://www.temizhavahakki.com/wp-content/uploads/2021/09/KaraRapor2021.pdf> erişim tarihi 01.11.2021

TÜRKİYE'DE HAVA KALİTESİNİN KALICI OLARAK İYİLEŞTİRİLMESİ İÇİN NELER YAPILMALI?

1. Hava Kirliliği ile Mücadele Stratejisi geliştirilmeli,
2. İller bazında Temiz Hava Eylem Planları oluşturulmalı,
3. PM2.5 ve PM10 değerleri başta olmak üzere tüm kirleticiler ülke genelinde düzenli olarak izlenmesi ve açıklanmalı,
4. Hava kirliliğinin sağlık etkilerini hesaplamayı sağlayacak ölüm sayısı gibi veriler açıklanmalı,
5. Çevre mevzuatına uyması için gerekli yatırımlarını tamamlamayan kömürlü termik santrallerin çalışmasına izin verilmemeli,
6. Endüstriyel yatırımlardan Sağlık Etki Değerlendirmesi Raporu istenmeli,
7. Hava Kirliliği Mevzuatı DSÖ kılavuz değerleriyle uyumlu hale getirilmeli,
8. Fosil yakıt desteklerine son verilmesi ve adil geçiş planlarının yapılmalı,
9. Alternatif enerji kaynaklarının, ulaşım araçlarının desteklenmeli,
10. Sağlık Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın, STK'larla, meslek örgütleri ile işbirliğine girmesi, COVID 19 pandemisi sonrası dönemde hava kirliliğini azaltmak için planlar yapılmalı.

YAŞAM Aktüel

Dijitalleşen sanat: Yeni bir evrene taşınmak gibi

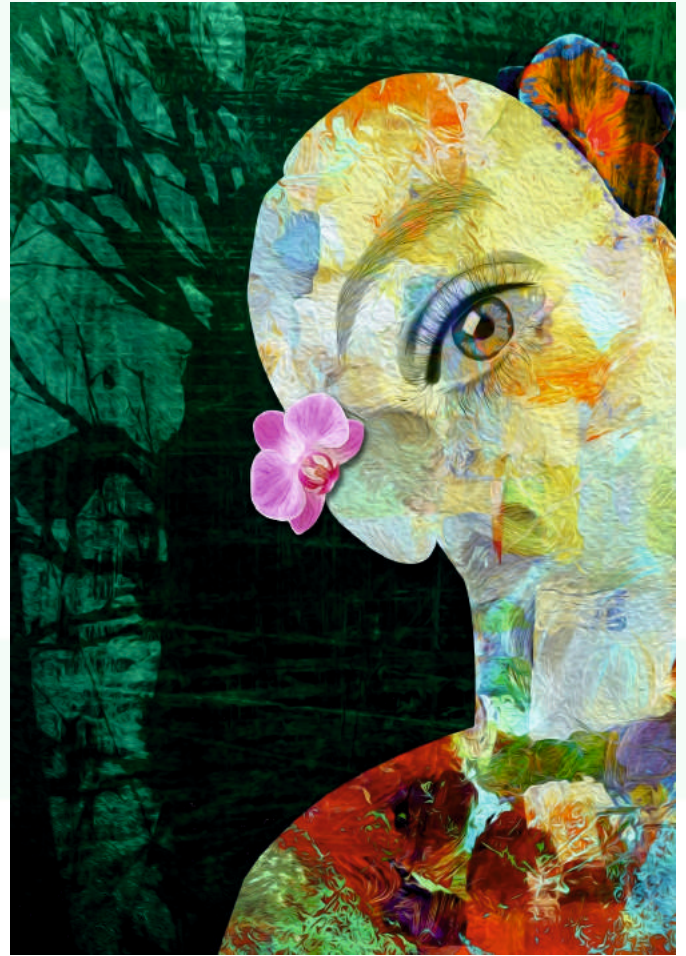
Yaşama ilişkin ne varsa her şeyin dijital dünyaya aktarıldığı günümüzde sanat da üretiminden ulaşılabilirliğine tüm aşamaları ile yepyeni bir boyut kazanıyor. Sanatçılar yeteneklerini teknoloji eşliğinde yeni bir evrene taşıırken, sanatseverler de onlara eşlik ediyor.

Yazan: Nilgün Karataş

Teknoloji ve onun bir uzantısı olarak dijitalleşme hayatın her alanını etkilerden sanatın bunun dışında kalmasını düşünmek imkânsız. Günümüzde dijital sanat, NFT gibi tamamen teknoloji temelli gelişmelerle sanat bambaşka bir evrene taşınırken, konuyu birkaç boyutu ile ele almamız gerektiğini düşünüyorum.

Aslında dijital sanat kavramının kökenlerine indiğimizde mekanik cihazlar ve analog bilgisayarların henüz yeni yeni ortaya çıktığı 1950'lere kadar geriye gitmek gerekir. Ancak bir sanatsever ve bir sanat girişimcisi bakış açısıyla bu yazıda dijital sanata ya da dijitalleşen sanata günümüz perspektifinden bakmakla yetinelim. Bunlardan ilki elbette sanat eserlerinin dijitalleşmesi. Fırçaların, boyaaların, ıspatuların yerini kodların alması. İkincisi sanatın dijital teknolojiler yoluyla her neredeyse oraya kadar ulaşması: Fiziki galerilerin sanallaşması, online sergiler gibi. Dijitalleşmenin sanata getirdiği bir diğer boyut da sanat eserlerinin online kanallar üzerinden yani e-ticaret yolu ile satın alabiliyor olmamız.

Bunları sırasıyla ele alırken, son günlerin en popüler terimi olan NFT ile konuya giriş yapmak isterim. NFT yani non-fungible (değiştirilemez jeton) var olan bir değer teknolojik olarak sanal ortama taşınmasına ve satışına olanak tanıyor. NFT denilince aklınıza ilk olarak klasik anlamda bildiğiniz bir sanat eseri gelmesin.

Söz konusu değer; bir resim, bir şarkı, bir video hatta bir GIF şeklinde olabilir, NFT bunların dijital olarak sertifikalandırılması, 'benzersiz' bir şekilde tescillenmesidir diyebiliriz. Atılan ilk tweet'in, ilk SMS'in NFT olarak satıldığını hatırlatırsak NFT teriminin sadece sanat eserlerini kapsamadığını, bir nevi dijital varlığı simgelediğini daha net anlayabiliriz.

Fransa'nın Bordeaux şehrindeki eski denizaltı üssü, dünyanın en büyük dijital sergi mekanına dönüştürüldü.

NFT YA DA DİĞER ADIYLA KRİPTO SANAT

Ancak “NFT Art” ya da kimilerinin deyimiyle “Kripto Sanat” denildiğinde bir eserin dijitalleşerek, internet ortamında orijinaliği blok zincirle doğrulanan ve dijital pazar yerlerinde satılabilen bir sanattan söz ediyoruz. Burada sözünü ettiğimiz; elimizle tutamadığımız, duvara asamadığımız, bir yere koyamadığımız ancak dijital olarak sahip olduğumuz ve başka kimse de olmayan bir eser. Tabii ki bu eserin bir orijinali olabilir, ayrıca baskısını yapmak mümkün olabilir, ancak bunlar NFT formunun tekilliğini ve benzersizliğini etkilemez. İlk NFT'ler Ethereum tabanlı olarak 2015 yılında ortaya çıksa da “NFT Art” açısından 11 Mart 2021 tarihini milat olarak alabiliriz. “Beeple” olarak tanınan sanatçı Mike Winkelmann (@beeples_crap), sadece dijital ortamda bulunan “Everydays- The First

5000 Days” adlı eserini Christie's müzayedesinde 69,3 milyon dolara satarak “bir sanatçının hayatı boyunca ulaştığı en yüksek üçüncü geliri” elde etti. Dijital sanat söz konusu olduğunda adını mutlaka anmamız gereken sanatçı Refik Anadol'un (@refikanadol), “Machine Hallucinations” isimli NFT koleksiyonu ise Sotheby's tarafından düzenlenen bir açık artırmada 5,1 milyon dolara satılmıştı.

Artık bu konuda Türkiye'den örnek verebileceğimiz pek çok sanatçı var. Kentçizer olarak tanınan sanatçı Tarık Tolunay (@tariktolunay) Eminönü, Tarihi Galata Köprüsü ve Karaköy'ü resmeden 'Pandemi' eseri 36.000 dolara satıldı. Devrim Erbil (@devrim.erbil) gibi, Türkiye'de çağdaş sanat denilince akla ilk gelen isimlerden biri olan, devlet sanatçısı unvanı taşıyan bir usta bile “London Like A Dream” adlı eseriyle NFT dünyasındaki yerini aldı.

Günümüzde Rarible (Digital Collectibles), Opensea (Digital Marketplace), Nifty Gateway (Digital Art), superRare (Digital Art), Enjin (Gaming), Decentraland (Virtual Reality) gibi birçok NFT platformu üzerinden kendi NFT'nizi oluşturmanız mümkün. Bunun için dijital cüzdanınızın olması ve bu cüzdana Bitcoin gibi kripto para birimi olan Ethereum satın alıp aktarmanız gerekiyor.

Son yıllarda gerçekleştirdiği bir dizi proje ile tüm dünyada adından söz ettiren Refik Anadol, Miami Art Basel Sanat Fuarı, Barcelona'da Casa Batillo'da, New York'ta MoMA, Milano Moda Haftası, Berlin derken İstanbul'da önce Pilevneli Galerideki "Makine Hatıraları: Uzay" sergisi ve şimdi de yeni projesi "Alkazar Rüyası" ile sanat severlerle buluşmaya devam ediyor.

YENİ BİR DOKUNUŞ: SAYISAL SANAT

"NFT bir sanat türü değildir, dijital bir tescildir" diyerek anlatmaya en sondan başladık ama şimdi "gerçek dijital sanat nedir" sorusuna yanıt arayabiliriz. Dijital sanatı ya da sayısal sanatı, "üretim aşamasında bilgisayarın, teknolojinin rol aldığı sanat biçimidir" diye özetleyebiliriz. Bu kavramı, video, interaktif sanat, bilgisayar grafikleri ve animasyonları gibi teknolojileri içine alan "yeni medya" gibi bir terimle de zenginleştirebiliriz. Bu güncel sanat türü bilgisayar teknolojileri ile birlikte gelişirken günümüzde sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik gibi teknolojilerle şekilden şekile giriyor.

Dijital ortamda sanat yapmak, sanatçıların da iş yapış şeklini değiştiriyor. Mesela geleneksel boyama teknikleri fiziki olarak değil de bilgisayar, tablet ve bir yazılım aracılığıyla dijital ortamda yapılabiliyor. İstedğiniz fırçayı, istediğiniz rengi seçip bilgisayar ya da tablet üzerinden çizim ya da boyama yapabiliyorsunuz. Tabi bu sadece resim ile ilgili bir örnek dijital sanat dalları videodan müziğe, teknikleri ise fraktal sanattan pixel art'a kadar geniş bir taban üzerinde gelişiyor.

Dijital sanatın en iyi örnekleri olarak şu isimleri sayabiliriz: David McLeod, Alberto Seveso, Mandy Jurgens, Irina French, Sean Charnatz, David LaChapelle, Alejandro Gonzales, Jen Stark, Alexis

SINIRLARI KALDIRAN SANAL GALERİLER SANAL SERGİLER

Sanatın dijitalleşmesinde şüphesiz 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından ilan edilen pandeminin büyük bir payı var. Bu tarihten önce elbette tüm arşivini dijital ortama taşıyan müzeler, galeriler, online sergi açan sanatçılar oldu. Çevrimiçi görüntüleme kavramı ile ilk olarak 2010'larda tanışmıştık. Ancak pandemi bizi eve kapattığında bu iş hızlı bir devinimle hapsoldüğümüz sınırları yıkarak bizi sanatsal evrenlere taşıdı. Şimdi artık AR ve VR teknolojileri ile çevrimiçi sanat olayı bambaşka bir boyuta taşıyor. Günün herhangi bir saatinde bilgisayarımızdan ya da mobil telefonumuzdan Google'ın ArtsAndCulture adresine girerek farklı sanatçıların eserlerini görebilir örneğin MoMa Thi Museum'daki sergileri dolaşabilirsiniz. Ya da İstanbul'da Pera Müzesi'ne gidemiyorsanız bile dijital sergiler linkine tıklayıp 3D bir deneyim yaşayabiliriz. YouTube, Instagram gibi sosyal medya araçları üzerinden yayınlanan açılışlar, etkinlikler, sergiler de cabası.

Dijital dünyada gizemli bir Türk sanatçı: Pak

Çalışmalarını beğeni ile takip ettiğim ve çok üretken bulduğum bir isim olarak Refik Anadolu'dan uzun uzun söz ettik. Ancak dijital sanat denilince adından söz etmemiz gereken bir isim daha var. Kendini 'crypto creator' olarak tanımlayan, kendini gizli tutması nedeniyle bazılarının dijital sanat dünyasının Banksy'si dediği Türk sanatçı Pak (Murat Pak olarak bilinse de o Pak olarak anılmak istiyor) son zamanların en dikkat çeken sanatçılarından biri. Bir pikselin görüntüsünün yer aldığı NFT sanat eserinin yapılan açık artırmada 1,36 milyon dolara satılması ile birlikte ününe ün katan Pak, kısa bir süre önce Nifty Gateway

Kendini 'crypto creator' olarak tanımlayan, sesini ve görüntüsünü gizli tutması nedeniyle bazılarının dijital sanat dünyasının Banksy'si dediği Türk sanatçı Pak (Murat Pak olarak bilinse de o Pak olarak anılmak istiyor) son zamanların en dikkat çeken sanatçılarından biri.

platformu üzerinden açık artırmaya çıkardığı iMergei adındaki NFT projesi ile tutarı 100 milyon doları aşan 266.885 adet token satışı gerçekleştirerek bir rekora imza attı.

Franklin, Pawel Nolbert, Sebastian Curi, Malika Favre, Charlie Davis, Maxim Shkret, Yann Dalon, Justin Peters.

Türkiye'de ise bu sanatın önde gelen temsilcilerini Erdal İnci, Candaş Şişman, Alp Çoksoyluer, Alper Derinboğaz, Ayşe Gül Süter, Buşra Tunç, Selay Karasu, Ozan Türkan, Osman Koç gibi isimleri ilk aklımıza gelenler olarak sıralayabiliriz.

Örnekleri günümüz sanatçılarından versek de Türkiye'de dijital sanatın kökenlerinin 70'lere kadar uzandığını ve Nil Yalter, Teoman Madra, Ergül Özkutan, Fatih Aydoğdu, Onur Eroğlu gibi çok değerli sanatçıların video sanatla bu işin temelini attıklarını da bilmeliyiz.

YAPAY ZEKA İLE BİRLİKTE SANAT ÜRETMEK

Dijital sanat denilince tabii ki konu dönüp dolaşp yapay zekâya geliyor. Sanat eserlerinin dijitalleşmesi konusunda yapay zekâ teknolojilerinin özel bir önem kazanmaya başladığını söylemeliyiz. Ancak burada şöyle bir ikilemde kalabiliriz: Yapay zekanın yarattığı sanat mı? Yapay zekâ ile birlikte üretilen sanat mı? Ben burada ikincisini kabul ederek yani yapay zekâyı; insanın sanatsal üretkenliğine eşlik eden, onun

estetik bilincini farklı bir şekilde ifade etmesine olanak veren bir araç olarak görmeyi yeğlerim. Öbür türüsünün, yani yapay zekanın tamamen kendi kendine eşleşmeler yaparak ortaya çıkardığı birtakım şekillerin, sanat ön kabullerini sağladığı düşüncesinde değilim. En azından günümüz teknolojisi ile... Ve açıkça ifade etmeliyim ki bir YZ'den değil bir Da Vinci, bir Bob Ross çıkmasına bile henüz hazır değilim.

Bu noktada çalışmalarını bu alanda tüm dünyada aklı gelen ilk isimlerden biri olan Refik Anadolu'un yaptıkları bize yol gösterebilir. Medya sanatçısı ve yönetmen Refik Anadolu, yapay zekâ teknikleri ve makine öğrenimi algoritmalarının yardımıyla verileri, göz alıcı sanat eserlerine dönüştürmeyi başaran bir isim. Anadolu'nun daha sonra NFT olarak satışı yapılan "Machine Hallucination" adlı çalışması örneğin; New York'un 10 milyon fotoğrafından oluşan ve 360 derecelik bir video çalışması, Anadolu, eserlerinde sadece fotoğraf sanatından değil mimariden de yararlanıyor. Örneğin Infinity Room (Sonsuzluk Odası) çalışması klasik 4 duvarı, tavanı, tabanı olan bir mekânda sergilense de Anadolu, ziyaretçinin esere nereden bakacağınıza kadar hesaplıyor. Anadolu'nun yapay zekâdan yardım

olarak gerçekleştirdiği eserlerde mutlaka bir hikâye, bir felsefe, bir derinlik aramak gerekiyor. Sanatçının en yeni projelerinden örnek verecek olursak HOPE Beyoğlu'nda Alkazar Rüyası, tarihi Alkazar salonunda gösterilmiş 150 sinema filminin yapay zekâ algoritmaları kullanılarak ortaya ıktı. Anadolu bu projede yapay zekâ ile birlikte “Hafızasında sayısız hatırayı saklayan eski Alkazar Sineması rüya görseydi, bu rüya neleri içerirdi” sorusuna yanıt arıyor. Alkazar Rüyası'nı Beyoğlu İstiklal Caddesi üzerindeki HOPE Alkazar'da 30 Nisan 2022 tarihine kadar deneyimlemek mümkün ancak, rezervasyon yaptırabilmek için çok hızlı hareket etmek gerekiyor.

Yapay zekâ ile üretilen sanat ilginizi çekiyorsa Refik Anadolu'un yanı sıra sosyal medya hesapları üzerinden benim de beğenerek takip ettiğim Memo Akten, Sarah Meyohas, David Young, Kodiak Arcade, Sofia Crespo, Daniel Ambrosi, Christian “Mio” Loclair, Roman Lipski, Gene Kogan, Mario Klingemann, Eric Millicin gibi bazı sanatçıları da listenize alabilirsiniz.

Sanatın dijital yolculuğunun henüz başında olduğunu düşünüyorum. Gözlemlerim; geleneksel ve dijital yöntemlerin birbirine karışıp, müthiş eserlerin ortaya çıkacağı hibrit bir döneme giriş yaptığımız yönünde. Dijitalleşmek gazeteleri küçültüp yok ederken nasıl haber, haberleşme, iletişim giderek daha fazla önem kazanıyor ve yaygınlaşıyorsa sanat da buna benzer bir süreç izleneceğine ilişkin birtakım öngörülerim mevcut. Biliyoruz ki teknolojinin sunduğu imkanlar, dijital dünyanın ulaştığı, ulaşacağı boyut şüphesiz sanata da yansıtacak. Bu yolculuğa hep birlikte eşlik etmeliyiz. Neler olacağını bilemeyiz ancak bir sanatsever olarak keyif alacağımız kesin...

NettART Project

NettART'ı yeni nesil bir online galeri gibi düşünebilirsiniz; çağdaş sanatın farklı disiplinlerini bir araya getiren büyük bir galeri...

Devamı

E-TİCARET YÖNTEMLERİ İLE SANAT ARTIK DAHA ULAŞILABİLİR

Günümüzde sanatın kendisi ve sergilenmesi dijitalleşince, sanata ulaşmak ve satın almak da dijitalleşti. Sanatçıların sosyal medya yoluyla görünürlüklerini artırıp, dünyanın dört bir yanından koleksiyonerlerle, aracısız olarak iletişime geçebilirken profesyonel işi online satış yapmak olan sanat siteleri de faaliyete geçti. Saatchi, Artsy gibi sanatçıların eserlerini çevrimiçi olarak sergileyebildiği siteler sanat dünyasının Amazon'u olma yolunda ilerliyor. Türkiye'de de birçok online sanat platformu kendi sanatçılarının seçkilerini satışa sunuyor. Benim de kurucuları arasında yer aldığım NettArt.Online bunlardan biri. NettArt'ın, sanatı daha ulaşılır kılmak gibi bir misyonu var. NettArt'ın kurucu ortaklarından Banu Birkan, fiyat açısından ulaşılabilirlik sunmakla birlikte, bu kavramı rakamlarla da sınırlandırmak istemediklerini belirtiyor. Birkan, "Dijitalleşme sanatı özgürleştiriyor, sanatsever açısından daha ulaşılabilir mi kılıyor" sorusuna şu yanıtı veriyor:

"Bu soruya NettArt penceresinden bakarak 'kesinlikle evet" diyebilirim. NettArt gibi online satış platformları sanatçıyı da sanatseveri de özgürleştiriyor. Günümüz dünyasında sanat hiç olmadığı kadar ulaşılabilir. Affordable art (ulaşılabilir sanat) kavramı tüm dünyada yükselirken dijital sanat platformları bu kavramın

gelişmesine yardımcı oluyor. NettArt ekibi olarak, sanatın yaşantımızın doğal bir parçası haline gelmesini çok önemsiyoruz. Çünkü ulaşılabilir sanat, yaşamı güzelleştirmekle kalmıyor, insana, çevresine değer katıyor, daha duyarlı, daha özgür, daha paylaşımcı, daha eşitlikçi bir dünya bir için bize bir yol açıyor. Fiziki sınırlar sanatı sayılı mekanlar ve koleksiyonerler arasına sıkıştırıyordu. Tüm bu kısıtlara rağmen Türkiye'de sanatın gelişmesi için çaba harcayan sanatçılara, galerilere, küratörlere, koleksiyonerlere bugüne kadar bu işe emeği geçen kim varsa büyük saygı duyuyorum. Eğer Türkiye'de sanat bir yere geldiyse bu tamamen onların sayesinde oldu. Şimdi ise bu çabayı bir üst noktaya taşımak ve çok daha geniş kitlelere ulaştırmak mümkün. Dijitalleşme sayesinde zaman ve mekân sınırı ortadan kalktı. Türkiye'nin herhangi bir şehrinde yaşayan bir sanatsever, istediği yerden, istediği saatte NettArt.Online'e bağlanabilir, figüratif ya da soyut bir tablo, siyah-beyaz bir fotoğraf ya da bir heykel nasıl bir eser istiyorsa, bütçesi neye imkân veriyorsa satın alabilir, hediye edebilir. Ya da sadece beğendiği sanatçının seçkilerini takip edebilir. Dijitalleşme pek çok konuda olduğu gibi sanat alanında da bize yeni bir ufuk açıyor. En azından sanatın hayatımıza daha çok dahil olmasını sağlıyor. Bu bile tek başına çok önemli bir kazanım."

GEZİ Aktüel

ANTİK DÜNYANIN GİZLİ CENNETLERİ - 1

Adı bile çalınan kent: Pergamon

Anadolu'nun en müthiş antik kentlerinden biri olan Pergamon, günümüzde İzmir'in Bergama ilçesinde ziyaretçilerini bekliyor. Ancak bu ziyaretlerden önce Antik çağda Pergamon Krallığı'nın başkenti olan bu şehrin ve topraklarımızdan koparılarak Berlin'e Zeus Sunağı'nın (Altar) öyküsünü de bilmek gerekiyor.

Dr. Oğuz Köktürk

Yazımın başlığının neden “Antik Dünyanın Gizli Cennetleri” olduğunu açıklamam için, yıllar öncesine gitmem gerekiyor. Ben de bu alana olan ilgimi fark ettiğimde ilk olarak herkes gibi, iyi bilinen arkeolojik sit alanlarını, ören yerlerini gezmeye başladım. Tabii önce Efes, Bergama, Kapadokya, Aspendos, Afrodiasias ve diğerleri...

Peki Sagalassos, Xanthos, Adada, Aizanoi, Tlos'u biliyor musunuz? Güzeller güzeli Frig vadisini

gezdiniz mi? Gitseniz bile, o antik yerleşimin öyküsünü, efsanelerini, yaşamışlıklarını bilmezseniz geziniz bir şey ifade etmez ve çoğu kişinin söylediği gibi, “Hiçbir şey kalmamış, iki yıkık taştan başka bir şey yok” der ve gidersiniz!

İşte bu nedenle sunumlarımda bana göre “aslında her biri dünya harikası” niteliğinde olan ama yeterince tanınmayan bu gizli cennetlere dikkat çekmek için bu temayı kullanmaya başladım.

ANTİK BİR ŞEHİRİ SEVMEM İÇİN ARAZİSİNE HAKİM OLMAM LAZIM

Mutlaka araziyi göreceğim, ondan sonra onun üzerinde hayaller kurarım. Sanki o şehirde yaşamış gibi hissederim, her taş, her eser ayağa kalkar, kısa süreli o çağa gitmiş gibi olurum. Şehir nerede kurulmuş, çeşmesi, tapınakları, sarayları gibi hangi eserlerle süslenmiş, bunları görmeden hiçbir şekilde o hazzı duyamıyorsun. Örneğin sinemada Truva filmi izledikten sonra bütün ufkum değişmiş, sanki o dönemi yaşamış gibiydim.

TAŞLARIN AYAĞA KALKMASI İÇİN BİLGİ SAHİBİ OLMANIZ GEREKİR

Dünyanın en dik tiyatrosunun olduğu müthiş antik kent Pergamon, bugünün Bergama'sıdır. Berlin'deki Bergama Müzesi içinde topraklarımızdan koparılarak götürülen ünlü Zeus Sunağı (Altar) görülebilir. Üstelik adının Pergamon (Bergama) olduğu bir müzenin içinde! Sunağın Berlin'e

götürülme öyküsü de ilginçtir. II. Abdülhamit zamanında İstanbul-Ankara arasında stabilize yol açmak için bir anlaşma yapılır ve ihaleyi Almanlar kazanır. Aralarından iş dışında arkeolojiye meraklı olan bir mühendis Karl Humann bir hafta sonu Bergama'ya gelir. Köylülere antik kent hakkında sorular sorar. Köylülerin hiçbiri bahsettiği antik kenti bilmez. Sonra içlerinden biri tepedeki taş ocağından bahseder. Humann zar zor tepeye tırmanır, tepede aletlerle taş kırarak mıcır üretildiğini görür. Bu mıcırlar Bergama'nın yollarına serilmektedir. "Herhalde burası olamaz" der ve panikler. O sırada Zeus sunağının hemen tamamı toprağın altındadır, yalnızca heykellerin elleri kolları toprak üzerindedir. Oradan bir parça olarak Almanya'ya gönderir. Bir ay sonra karbon analizi gelir, gerçekten antik bir kente ait olduğu anlaşılır. Bunun üzerine yazışmalar sonucunda II. Abdülhamit'e ulaşılır ve 20 bin akçe karşılığında Zeus Sunağı satın alınır. Sunak tepeden parça parça indirilerek gemilerle Almanya'ya götürülür.

Seneler sonra bu müze açılırken kim olur müze müdürü dersiniz? Karl Humann. Tabii bina dışında büyük protestolar olur, özellikle Türkler tarafından. Bunlar sürerken Karl Humann çıkıp üzgün bir şekilde bir konuşma yapar.

“Ben bu eseri Türkiye'den getirirken oranın havasını suyunu, kuşunu rüzgarını, yağmurunu, karını getiremeyeceğimi biliyordum ama ben bu eseri buraya getirmeseydim, bugün Bergama'nın yollarında mıcır olacaktı” der ve herkes alkışlamaya başlar.

Almanya'nın Berlin'de şehrinde bulunan Pergamon Müzesi yenileme çalışmaları nedeniyle 2026 yılına kadar kapalıdır. Ancak müzenin hemen yanında kurulan “Pergamon Panaroma” isimli bir müzede ziyaretçiler adeta antik döneme götürülmekte, seyir terası şeklinde bir platform üzerinden ışık ve ses efektleri eşliğinde antik Pergamon seyredilmektedir.

GEZDİĞİM YERLERDE TIPLA ARKEOLOJİYİ BİRLEŞTİRİRİM

Bergama'yı, o ünlü antik kenti çoğunuz görmüş olabilir ama Asklepion'u gördünüz mü? Bergama yalnızca tepedeki akropolü ile değil aynı zamanda sağlık tanrısı Asklepios'a ithaf edilmiş ve o dönemde bölgesinin en büyük sağlık merkezi olan Asklepion'u ile de ünlüdür. Kapısında "Ölümün girmesi yasaktır" yazan, "Vasiyetlerin açılmadığı yer" olarak bilinen antik sağlık merkezi Asklepion'un hasta tedavilerinde kullanılan ruhsal ve fiziksel tedavi yöntemleri bugün hala uygulanmaktadır. Ne yazık ki bu kutsal alan da hiçbir bilgi sahibi olmadan gidilen, yalnızca “dolaşma” tarzındaki ziyaretler nedeniyle, antik Bergama kentinin gölgesi altında, gözlerden uzakta ziyaretçilerini beklemektedir.

Medeniyetler mozaği Anadolu, her biri insana yaşam dersi veren, öyküler, efsaneler, yaşanmışlıklarla dolu, bitmek bilmez bir coğrafya. Yeter ki “gezme için zamanı erteleme, yeter ki gezmeden önce bilgi sahibi ol.” O zaman antik dünyanın gizli cennetlerinde her taşın, her eserin ayağa kalktığını, sanki o döneme gittiğini ve o şehirde yaşadığını hissedeceksin.

MEDYA Aktüel

TÜSAD sağlık iletişiminde de öncü

Alanının en önemli uzmanlık derneklerinden olan TÜSAD, sağlık konularında yaptığı basın açıklamalarıyla gündem belirlemeyi sürdürdü. 2021 boyunca 5 bine yakın haberle medyada en çok yer alan sağlık derneklerinden biri olan TÜSAD, başta COVID-19 olmak üzere, solunum sağlığı, ekoloji, doğal afetler ve tütün kullanımı gibi konularda kamuoyunu doğru zamanda ve doğru mecralarda bilgilendirmeyi sürdürdü.

EZGİ AKTAŞ

İki yıldan fazla zamandır farklı varyantlarla ve tüm dünyada giderek artan vaka sayılarıyla halen devam eden COVID-19 pandemisi sürecinde tıp ve özellikle TÜSAD'ın uzmanlık alanı olan göğüs hastalıkları konusu önemini korumaya devam ediyor. Pek çok alt bileşeni bulunan solunum sağlığı konusunda, ajitasyondan ve asparagastan uzak bilgilerin medya aracılığı ile kamuoyuna ulaştırılması bu süreçte hayati hale geldi. Sağlık ve iletişim kavramlarını bir araya getiren ve kitle iletişim araçlarından faydalanarak sağlık konusunda toplumsal bilinçlendirme ve bilgilendirmeyi amaçlayan sağlık iletişimi, TÜSAD'ın da her zaman, ama özellikle de pandemi döneminde önemsendiği ve üzerinde ısrarla durduğu konular arasında yer aldı.

Bireysel ve toplumsal sağlık gelişimini öncelikli konularından biri olarak belirleyen TÜSAD, solunum sağlığını kapsayan konularda medyayı düzenli bilgilendirmeye ve kendi alanıyla alakalı

farkındalık çalışmalarına önceki yıllarda olduğu gibi, geride bıraktığımız 2021'de de devam etti. Hassas yönetilmesi gereken, farklı bilinmezliklerle dolu ve özellikle iletişim krizlerini beraberinde getiren koronavirüs sürecinde TÜSAD, 51 yıllık uzmanlık geçmişinin verdiği birikimle açık iletişim anlayışını benimsedi ve doğru mesajları, doğru zamanda ve doğru mecralarla topluma ulaştırarak, etkili bir iletişim süreci yönetimine imza attı. TÜSAD'ın kapsama alanı tabii ki sadece COVID-19 pandemisi ile sınırlı olmadığından, solunum sağlığıyla ilgili bütün konularda gündem oluşturuldu. En az koronavirüs kadar toplumsal sağlığı tehdit eden diğer göğüs hastalıkları konusunda, özellikle de tanı ve tedavileri konusunda en net bilgilerin halkla paylaşılması yoluyla bilinçlendirme çalışmaları da yıl boyunca aksatılmadan sürdürüldü.

Alanındaki güncel literatürü yakından takip eden ve bunları açıklama ve raporlara dönüştüren

TÜSAD Çalışma Grupları'nın bu açıklamaları, düzenli aralıklarla deneyimli iletişim ajansı tarafından basın açıklaması haline getirildi. Gururla söyleyebiliriz ki, her açıklama etkin medya kuruluşlarınca ilgiyle takip edildi, TÜSAD'ın tecrübe, görüş ve önerileri ülkenin doğusundan batısına kadar milyonlarca okura ulaştı. TÜSAD, korku ve tedirgin etme anlayışından uzak, yapıcı, kanıtlı ve araştırılmış bilgi vermeyi şiar edinen, yanlış anlaşılmalara izin vermeyen bir iletişim anlayışıyla uzmanlığını medyada da gösterdi, referans dernek olma konumunu zorlu korona sürecinde de eksiksiz sürdürdü.

TÜSAD 2021'DE SAĞLIK GÜNDEMİNİ BELİRLEDİ

2021 yılı, dünyada ve Türkiye'de önemli gelişmelerin yaşandığı bir yıl olarak kayıtlara geçti. Salgın, ekonomik kriz, şiddet olayları, terör saldırıları, doğal afetler ve siyasi krizler başta olmak üzere birçok konu gündemi meşgul etti.

TÜSAD'ın gündeminde ise, COVID-19'un yanı sıra, halen önemini koruyan solunum hastalıkları ile ülkemizde meydana gelen yangın ve sel felaketleri ve ayrıca Solunum 2021 Kongresi üst sıralarda yer aldı. 1 Ocak 2021 – 7 Ocak 2022 tarihlerini kapsayan bir yıllık süreçte, TÜSAD haberleri yazılı basında 525 habere konu olurken, etki alanı çok daha geniş olan dijital medyada ise 4 bin 177 haberle hedef kitleye ulaştı.

2021'in ocak ayında TÜSAD'ın gündemi, Verem Eğitim ve Propaganda Haftası nedeniyle

tüberkülozda güncel durumdu. Prof. Dr. Dursun Tatar, hafta dolayısıyla değerlendirme yayınladı ve veremin halen öldürücü bir hastalık olduğuna vurgu yaparak, korunma yollarını aktardı. TÜSAD, koronavirüs pandemisi ile ilgili önemli uyarı ve değerlendirmelerini de Ocak ayı boyunca sürdürdü.

Şubat ayında, TÜSAD'ın yarım asırlık hikayesini anlatan "Bir Solukta" kitabının yayınlanması haberleştirilirken, TÜSAD İnhalasyon Tedavileri Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. Can Öztürk ise, artan vaka sayılarına karşı uyarı yayınlarken, mutant virüslere dikkat çekti ve maske kullanımı uyarısı yaptı. TÜSAD ayrıca bu dönemde okullar açıldıktan sonra velilerin dikkat etmesi gereken hususlar konusunda bilgilendirmede bulundu.

Mart ayına gelindiğinde, TÜSAD Başkanı Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, pandeminin sürdüğüne vurgu yaptı ve düşük riski temsil eden mavi renge atıfta bulunarak, kurallara uyma ve Türkiye haritasını maviye boyama çağrısı yaptı. TÜSAD ayrıca çok yüksek seviyelere ulaşan vaka sayılarına dikkat çekti ve pandemide üçüncü dalga uyarısı yaptı. Bu haberler Daily Sabah, Karar ve Birgün gibi etkin yayınlarda yer aldı. Yine Mart ayında Dünya Uyku günü nedeniyle açıklama yapan TÜSAD, pandemiden kaynaklı uyku bozukluklarından dolayı her 4 kişiden 1'inin sorun yaşadığının altını çizdi ve farklı bir soruna yönelik çözüm önerilerini sundu. Prof. Dr. Oğuz Köktürk'ün açıklamalarıyla hazırlanan haber, Sözcü, Milliyet ve Sabah gibi ulusal yayınların yanında, tıbbi dergilerde yerini aldı.

COVID-19 YÜKSELİŞE GEÇTİ, TÜSAD BİLGİLENDİRDİ

Nisan ayına gelindiğinde, Türkiye'de vaka sayıları artmış, kısmi kapanma kararı alınmıştı. Bu kapanma kararı, sağlık açısından gerekli olsa da destek sağlanmadığı için çalışan kesimde tepki sesleri yükseldi. Bu konuda bilimsel görüşlerini basına paylaşan TÜSAD, kapanma kararını olumlu buldu, ancak aşılmanın hızlanması gerektiğine, filyasyona gereken özenin verilmesinin şart olduğuna ve halka ise ekonomik destek sağlanmasına dair önerilerini paylaştı. Nisan sonunda ise 18 günlük tam kapanma ilan edildi.

Mayıs ayı, pandemide vaka sayılarının çok arttığı, aynı zamanda Hindistan varyantının görüldüğü bir dönemdi. TÜSAD, Hint varyantına karşı o dönemki aşılamanın etkisinin yetersiz olduğunu, acil önlemler alınması gerektiğinin altını çizdi. Bu haberler Sözcü, Sabah ve Korkusuz gibi yayınlarda, ayrıca yerel basında yer aldı. Mayıs ayında dünya çapında astıma dikkat çekmek için ilan edilen Dünya Astım Günü kapsamında TÜSAD, astım konusunda doğru bilinen yanlışlara dikkat çekti, astımın bulaşıcı olmadığını vurgu yaptı ve önerilerde bulundu. Bu açıklama da Hürriyet, Diriliş Postası ve Sözcü gibi çok okunan gazeteler başta olmak üzere birçok yayında özel haber olarak kendine yer buldu.

TÜSAD, pandemi döneminde çok ciddi bir sorun yaratan ve kafa karışıklığı yaratan çelişkili açıklamaların yarattığı sıkıntı konusunda da bir açıklama yapma gereği duyarak, aşıyla ilgili soru işaretlerini artıran söylemlerden kaçınılması gerektiğini söyledi. TÜSAD'ın Mayıs ayı gündeminde ayrıca Dünya Tütünsüz Günü yer aldı, TÜSAD sigarayı bırakma çağrısını yineledi. Haziran ayında TÜSAD'ın en önemli gündemi, Dünya Çevre Günü idi. Bu özel günde TÜSAD, eko felaketlerin sürmesi durumunda, çevreye verilen zararların yeni pandemilere yol açacağını duyurdu. Haziran ayında basında ayrıca Dünya Tütünsüz Günü yer aldı, TÜSAD, Fulya Soybaş imzalı bu haberde aşı karşıtı olan

kimi popüler doktorların yarattığı yanıltıcı etkiye ve plandeminin toplumu etkilediğine dair görüş yayınladı.

Temmuz ayı itibarıyla, Türkiye'nin gündemi yeni normalleşme kararları ve giderek yayılan Delta varyantı oldu. Hızla yayılan tehlikeli ve dominant varyant karşısında açıklama yayınlayan TÜSAD, bu varyanta karşı aşılama ve kurallara uyma çağrısı yaptı. TÜSAD, aşıyla alakalı toplumda en kuşku duyulan konu olan alerji riski ve anafaktik şok durumuna da değindi ve alerji geçmişi olan bireylerin aşılarını hastanede olmasını önerdi. Tatil dönemine girilmesi ve normalleşme sürecinin başlamasıyla beraber, kamuoyunu bir kez daha uyaran TÜSAD, tatile aşısız çıkılmaması yönünde görüş belirtti. TÜSAD YK Üyesi Doç. Dr. Onur Turan'ın görüşlerine yer verilen haber, Cumhuriyet, Milliyet, Korkusuz gibi etkin yayınlarda, ayrıca Türkiye genelindeki gazetelerde okurla buluştu. Temmuz ayının sonunda TÜSAD Başkanı Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, COVID-19 belirtilerinin iyileştikten sonra da sürmesi anlamına gelen "Uzamış COVID" ile ilgili görüşlerini Sözcü'nün deneyimli sağlık editörü Nazan Doğaner ile paylaştı.

SAĞLIK TEHDİDİNE DÖNÜŞEN YANGINLAR GÜNDEME OTURDU

Ağustos ayı, Türkiye maalesef günlerce süren ve 40'a aşkın şehirde etkisini sürdüren, orman varlığını yitirmenin yanında bir sağlık tehdidinde de dönüşen orman yangınlarıyla sarsıldı. TÜSAD, yangının solunum sistemiyle alakalı etkileri konusunda çok önemli uyarılar yaptı. Bu konuyla ilgili basın açıklaması da basında geniş yankı buldu ve TÜSAD uzmanlık alanıyla alakalı bir kez daha referans kurum oldu. Ağustos ayının sonunda, vaka sayıları tekrar yükselişe geçti ve eğitimin yüz yüze sürmesi için karar alındı. TÜSAD Çocuk Göğüs Hastalıkları Çalışma Grubu Başkanı Prof. Dr. Ayşe Tana Aslan ve TÜSAD Enfeksiyon Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Berna Kömürcüoğlu, 6 Eylül'de başlayacak eğitim öğrenim dönemi öncesinde öğrenci, veli ve okul personelinin aşılınması

Solunum2021 Kongresi hekimleri buluşturuyor

Türkiye'nin köklü uzmanlık derneklerinden biri olan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD), bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak

TÜRKİYE Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) Türkiye'den ve farklı ülkelerden yüzlerce hekimin bir araya gelmesiyle Solunum2021'in bu sene de dünyadaki gelişmelerle eş zamanlı olarak gerçekleştirileceğini duyurdu. Dünyanın en büyük kongreleri arasında yer alan TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak.

'ÖRNEK OLUYORUZ'
TÜSAD Başkanı Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, 27 Ekim - 1 Kasım tarihleri arasında yapılacak Solunum2021'in, sağlık bilimleri programına ve sosyal programına katılacaklara yönelik bir deneyim yaratmayı amaçladığını belirtti. "Bu yıl için yeni konularla TÜSAD'ın dünyadaki gelişmelerle eş zamanlı olarak gerçekleştirileceğini duyurdu. Dünyanın en büyük kongreleri arasında yer alan TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak."

BİLGİ AKIŞI
Araştırmacıların toplumsal sağlığa katkılarını pandemi sürecinin sonuna doğru dile getirmeye yarayan bir platform olan TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak. TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak.

toplama katılacak hekimlerin, örnek olmaları amaçlanıyor. Kongreyi planlayan TÜSAD, bu yıl için yeni konularla dünyadaki gelişmelerle eş zamanlı olarak gerçekleştirileceğini duyurdu. Dünyanın en büyük kongreleri arasında yer alan TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak.

BİLGİ AKIŞI
Araştırmacıların toplumsal sağlığa katkılarını pandemi sürecinin sonuna doğru dile getirmeye yarayan bir platform olan TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak. TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak.

yaşadıkları zorlukları paylaşarak, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak. TÜSAD, bu yıl 43'üncüsünü düzenleyeceği Solunum2021 Kongresiyle, binlerce hekimin dijital ortamda buluşturacak.

Solunum hekimliğinin 50 yıllık hikayesi yazıldı

Nilgün Karataş tarafından kaleme alınan kitapla, derneğin tarihçesi Kurucu Başkanı Prof. Dr. Meliha Terzioğlu'nun hikayesi ile başlayarak günümüze kadar uzanıyor.

EDİBE ATAK
İSTANBUL - Alınan en köklü STK'ya olan Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD)'ın, yarım asra bu dönemi, "Bir Solukta" adıyla kitapla kaleme alan Nilgün Karataş tarafından kaleme alınan kitapla, derneğin tarihçesi Kurucu Başkanı Prof. Dr. Meliha Terzioğlu'nun hikayesi ile başlayarak günümüze kadar uzanıyor. Kitap, okurlarına bir yandan derneğin geçmişini aktarırken diğer yandan Türkiye'de solunum hekimliğinin gelişimine de tanıklık ediyor.

Türkiye gibi henüz 100'üncü yılını kutlamaya hazırlanan bir ülkede, 50 yıllık bir kurum olan sağlık alanında TÜSAD'ın önemli gelişmeler öncülük eden mihnetleri, "Bir Solukta" adıyla kitapla kaleme alan Nilgün Karataş tarafından kaleme alınan kitapla, derneğin tarihçesi Kurucu Başkanı Prof. Dr. Meliha Terzioğlu'nun hikayesi ile başlayarak günümüze kadar uzanıyor. Kitap, okurlarına bir yandan derneğin geçmişini aktarırken diğer yandan Türkiye'de solunum hekimliğinin gelişimine de tanıklık ediyor.

Prof. Dr. Cem'i Demireli'nin olduğu solunum uzmanları arasında buluşurken yaşadığı süreci aktarıyor. Kitap, maddi ve fiziki olumsuzluklarla faaliyet göstermeye başlayan bir derneğin, binlerce hekimin katkısıyla ve düzenleyecek yapıyor. 9 kurucu üyeden yaklaşık 4.500 üyeli bir STK'ya (Sivil Toplum Kuruluşu) nasıl dönüştüğünü TÜSAD Başkanı Prof. Dr. Ülkü Yılmaz, kitabın önsözünde şu açıklama yapıyor: "TÜSAD'ın 50 yıldır her şey kayıtlı altında. Yapılan tüm işler, hayata geçirilen fikirler, Biz de istedik ki; bu arşivi tarayabilir, elimizdeki bilgileri bir kitapla akıllarımıza kazıyalım. Özellikle de henüz yeni üye olan ya da gelecekte olmayı düşünen meslektaşlarımız önceki kuşakların ve bizlerin neler yaşadığını,

hangi koşullarda neler yaptığını anlayabilsin diye. İnanıyorum ki, bu kitap okurlarımız arasında nasıl bir miras devraldığımızı anlayacaklar ve bizimle aynı 50 yıllık tarihimize bizzat ilham verebilir, onları cesaretlendirebilir, birleşik ne mutlu bize."

"Bir Solukta" kitabının yazarı Nilgün Karataş ise, sunuş yazısında şunları aktarıyor: "Türkiye gibi genç bir Cumhuriyet'te 50 yıllık kurumların sayısını zaten azken, TÜSAD gibi göğüs hastalıkları alanında önemli katkılarını toplaman sağlığına önemini vurgulayan bir kurumun bir derneğin hikayesini yazmak ve paylaşmak çok önemli bir çalışmadır. Bu kitabın hazırlanan bir tarihte, aynı günün ortasında daha çok TÜSAD üyesi olan arkadaşlarımızın derneğimize katkılarına bir kaynak oluşturmasını amaçladık. Umarız bu amaçla ulaşırız."

"SAĞLIKLA UMUTLAR YEŞERSİN"
DOKTORLAR "SİGARAYI BIRAKIN" ÇAĞRISINDA BULUNDU
19:40 ERZURUM'DA 5.1 BÜYÜKLÜĞÜNDE DEPREM MEYDANINA GELDİ, DEPREMİN MERKEZİ ÜSSÜ KÜ 668.63

önerisini yaptı, ayrıca düzenli tarama yapılması gerektiğini ilettiler. Bu haber de çok etkili yayınlarda geniş şekilde hedef kitleye ulaştı.

Eylül ayında, başlayan eğitim döneminin de etkisiyle TÜSAD'ın öncelikli gündemi çocuk sağlığıydı. Hürriyet'ten Fulya Soybaş, krup ile karışan grip ve COVID-19'u ele aldığı özel haberinde TÜSAD İnfeksiyon Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Berna Kömürçüoğlu'nun görüşüne yer verdi. Eylül ayının bir diğer başlığı ise, sıkça başka akciğer hastalıklarıyla karıştırılan IPF idi. Dünya IPF Haftası kapsamında açıklama yapan TÜSAD, erken tanının ve ayırıcı tanının IPF için hayati önem taşıdığını aktardı. Eylül'de ayrıca Dünya Akciğer Günü gündemdedi ve TÜSAD grip, boğmaca, zatürre ve COVID-19 gibi hastalıklardan korunmada aşılamanın önemine bir kez daha dikkat çekti.

KASIM'DA TAKVİM YOĞUNDU, ARALIK'TA OMICRON KONUŞULDU

Ekim ayında vaka sayıları yeniden artışa geçtiğinden, TÜSAD bir kez daha aşı uyarısını yineledi. Ekim ayının en önemli gündemi ise, dijital yapılması kararı alınan Solunum 2021 oldu. Vaka sayıları günlük 80 bini bulunca, TÜSAD ortak bir kararla kongreyi dijital ortama taşıdığını duyurdu. Basın açıklamasında ise, kongre ile ilgili bilgi verildi fakat daha da önemlisi, artan vakalara yeniden ilgi çekildi. Kasım ayı ise, art arda pek çok özel gün olması nedeniyle basın iletişimi açısından yoğun geçti. Prof. Dr. Ülkü Yılmaz'ın Akciğer Kanseri Farkındalık Ayı için yaptığı ve bu tip kanserden korunmak için elektronik sigara dahil her tip tütün ürününden uzak tutma çağrısı yaptığı açıklamanın ardından, sırasıyla 12 Kasım Dünya Zatürre Günü ve 17 Kasım Dünya KOAH Günü için ilgili çalışma grupları bilgilendirme yaptı. Bu dönemde TÜSAD, basında geniş yankı bulan ortak bir video çalışmasında da yer aldı. Türkiye Akciğer Kanseri Derneği (TAKD) ile birlikte Nobel'in desteğiyle hazırlanan videoda, "Mazeret ve bahaneleri bırakın, sevdiğiniz için sigarayı bırakın" daveti yaptı.

Söz konusu çağrı, yazılı basında geniş yankı buldu, ayrıca Türkiye'nin en çok izlenen haber kanallarından biri prime time olmak üzere, CNNTürk'te farklı zaman dilimlerinde yayınlanan 4 haber bülteninde izleyiciyle buluştu.

26 Kasım tarihinde ilk kez duyurulan Omicron, zaten gündemden düşmeyen COVID-19'u bir kez daha üst sıralara taşıdı. Bu zamana dek görülen varyantlar arasında en bulaşıcısı olan Omicron konusunda TÜSAD uyarılarını kamuoyu ile paylaştı, aşya bir kez daha dikkat çekti. Aralık ayında, iki özel haber çalışmasına imza atıldı. Malatya Turgut Özal Üniversitesi öğretim üyeleri Dr. Ayşegül Altıntop Geçkil, Doç. Dr. Erdal İn, Dr. Nurcan Kırıcı Berber, Dr. Gürkan Kavuran ve Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden Uzm. Dr. Mahmut Şahin'in geliştirdiği yapay zekâ yazılımıyla ilgili haber, Sabah ve etkili bilim dergilerinden Herkes İçin Bilim Teknoloji'de iki ayrı röportajla duyuruldu.

TÜSAD YENİ YILA HIZ KESMEDEN BAŞLADI

2022 yılı için iletişim planlarını gözden geçiren TÜSAD, yeni yıla 68 ünlü hizmet veren Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları Hastanesi'nin Keçiören Eğitim Araştırma Hastanesi'ne bağlanma kararından geri dönüşmesi çağrısıyla başladı. Verem Eğitim ve Propaganda Haftası nedeniyle yayınlanan açıklamada Ocak ayının ikinci basın paylaşımı olurken, bu açıklamada Prof. Dr. Dursun Tatar, verem önemli bir enfeksiyon hastalığı olduğunu ve COVID-19 gündeme getirdi, korunma ve tedavi yollarını aktardı.

Uzmanlar uyarıyor: Bayramda önceliğiniz aşı ve önlem olsun

4. dalga yaklaşıyor

Doç. Dr. Berna Kömürçüoğlu, geçen yılde 30'tan fazla ölüm sayılan verem yüzde 80'lere çıkması gerektiğini vurgulayarak "Aşılama bayramda da devam ediyor. Tatili hesaba çevirin, aşı ölümler" çağrısı yaptı. Bayram öncesi hazırlama ve uyarıları da bulunan Kömürçüoğlu, "Delta varyantı, İngiltere, Rusya, İsrail ve Avrupa ülkelerinde yüzde 80'nin üzerinde vaka kaydedildi" dedi. Kömürçüoğlu, "Bu nedenle genel kullama açık kapalı alanlar (ev ortamı, res-

Türkiye Solunum Araştırmaları Derneği (TÜSAD) Enfeksiyon Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Berna Kömürçüoğlu, yaz, sıcaklar ve bayram tatili nedeniyle yaygın rehavete dikkat çekerek COVID-19 pandemisinde Delta varyantı ve 4. dalgaaya karşı en önemli koruyucu aşı olduğunu vurguladı. Kömürçüoğlu, "Delta varyantı, İngiltere, Rusya, İsrail ve Avrupa ülkelerinde yüzde 80'nin üzerinde vaka kaydedildi" dedi. Kömürçüoğlu, "Bu nedenle genel kullama açık kapalı alanlar (ev ortamı, res-

DİJİTALDE TUSAD GÜNDEM BELİRLEDİ

Bütün dünyada etkisini ve erişimini giderek artıran dijital medyada TUSAD, etkin görünürlük sağladı. Yukarıda özetlenen konularda yayınlanan TUSAD açıklamaları, 4 bin 177 dijital haber portalında okurla buluştu. AA, TGRT Haber, Gazete Vatan, Bianet, Sözcü, Medimagazin, Wİnally, Bianet, Sağlık News, Sözcü.com.tr, Sabah.com.tr, Mora Dergisi, Beyaz Haber Ajansı, Doktorunuz.tv, Gıda2000, Birgün.net, Milliyet.com.tr, Hürriyet.com.tr TUSAD haberlerini duyuran portallardan yalnızca bazılarıydı. Ulusal ve yerel pek çok haber portalında TUSAD mesajları geniş ölçekte okurla buluştu. TUSAD'ın uzmanlığı, kurumların hedef kitleleriyle etkili ve nokta atışı iletişim kurmasına olanak sağlayan dijitalde de kendini etkin şekilde gösterdi ve sağlık alanında topluma en uygun mecralardan ulaşmayı başardı ve dijital medyadaki varlığını da güçlendirdi.

WINally.com
Sağlık & Yaşam

İNSAN İÇİN DEĞER

Kökü geçmişimizden aldığımız güçle, insan sağlığına, yaşam kalitesine ve sağlığın geleceğine değer katmak için çalışıyoruz.

GÖRÜŞLER

TIP & SAĞLIK

İLAÇ

ECZA

BİYOTEKNOLOJİ

HUKUK&ETİK

DUYURULAR & MEVZUAT

YAPAY ZEKA & TEKNOLOJİ

EKONOMİ

MANŞETLER

Ana Sayfa > Ana Sayfa > TUSAD'ın 50 yıllık tarihi 150 sayfalık bir kitaba dönüştü!

Yazar Winally - 2 Şubat 2021

Fulya SOYBAS

fsoybas@hurriyet.com.tr

TÜRKİYE BUNU KONUŞUYOR

BITMEK BİLMİYEN AŞI TARTIŞMASI

COVID-19 aşılması dünya genelinde 2.5 milyar doz, Türkiye genelinde 40 milyon doz geçti ama doktorlar arasındaki aşı tartışması bitmedi. Dr. Ümit Aktaş 'Aşı karşı değilim ama aşı olmadım, olmayacağım' diye bir tweet attı. Hem meslektaşlarından hem de binlerce insandan tepki gördü. Ben de hem Dr. Aktaş'ı hem de Prof. Dr. Bengi Başer ile Doç. Dr. Berna Kömürçüoğlu'nu aradım. Her iki hekim de aşı karşıtı hekimlerin 'popülerlik' uğruna halk sağlığı ile oynadığını söylüyor. İşte açıklamaları...

İNSANLIK SUÇU İSLİYORLAR

KALP hastalıklan uzmanı-Prof. Dr. Bengi Başer: "Dünya genelinde 'acil kullanım onayı' ile uygulanan tüm aşıların faz-3 çalışmaları tamamlandı, sonuçları da dünyanın en saygın dergilerinde yayınlandı. Dünya Sağlık Örgütü zaten faz-3 çalışması bitmeyen hiçbir aşıya onay vermez, kullanma sunmaz. Şu an Türkiye'de yapılan Sinovac, BioNTech ve gelecek olan Sputnik-V aşısı da DSÖ tarafından onaylanmış aşılardır."

POPÜLİST YAKLAŞIM

"Dünyanın her yerinde, maalesef ki aykırı düşüncelerle beslenmeye çalışan bir grup hekim var mRNA aşlarının yeni olduğunu iddia ediyorlar. Hayır, bu doğru değil. Bu aşılar dün ortaya çıkmadı, 30 yıllık çalışmaların ürünü. Şu an kullanılmakta olan zona, HPV aşıları ile kansere care olarak çıkacak aşılar mRNA aşılarıdır. Bilim insanları Sars, Mers salgını sırasında bu aşılar için çalışmaya zaten başlamıştı. Bugün kullanılan bu aşılar o bilgi birikiminin üzerine inşa edilmiştir."

KISIRLIK YAPMIYOR

Yapmıyor. Elimizde COVID aşısının, doğurganlık üzerinde herhangi olumsuz bir etkisinin olmadığını gösteren çalışmalar var. 'Kalp kasi tutulumu yapıyor' diyorlar. 16-39 yaş arası dünyada 16 kişide böyle bir 'risk' var. COVID geçirenler bu risk yüzde 3-16 arasında. Yani COVID'in verdiği hasar çok daha fazla. 'Aşının uzun vadede neler yapacağını bilmiyoruz' diyen bu insanlar COVID'in uzun vadede neler yapacağını biliyorlar mı? Hafif geçirenlerde bile beyin gri tabakasında bozulmalar saptandı. organ tutulumları gördük. Onca insanımızı kaybettik. Tüm bunlar ortadayken, 'Aşının yan etkisi var, zararlıdır' demek cahilliktir. İnsanlık suçudur. Bugün, hiçbir tedavi için 'Yararı var zararı yok' diyemezsiniz. Ameliyat risklidir. İlaçlar risklidir. Elbet aşılarında da risk vardır. Önemli olan kâr-zarar faydasıdır. Hele de hekimler... İnsanları yüreklendirmeleri gerekirken bu tarz söylemler içerisine girmeleri suçtur, devletin bu hekimler üsümlerine...

HANGİ VICDANA SİĞİYOR

TUSAD Enfeksiyon Çalışma Grubu Başkanı Doç. Dr. Berna Kömürçüoğlu: "Faz-3 çalışmalar seçilmiş hasta gruplarında uygulanır ki bu tamamlandı. Dünyada aşılama 3 milyar doza dayandı. Hâlâ ne faz-3'ünden bahsediyoruz? DSÖ aynı EMA aynı ülkeler kendileri aynı yan etkileri takip ediyor. Mesela, Astra-Zenaca için tromboembolik yan etkiler bildirildi, bulunan her yan etki zaten basına yansıyor, tartışılıyor. Allah aşkına herkes kendi uzmanlık alanında konuşsun artık! Sinovac'ın faz-3'ünü biz yaptık. BioNTech zaten yan etkileri en iyi takip edilen aşı. Bu artık aşı karşıtlığı falan değil popülerlik arama cabası. Bir şekilde gündemde kalmaya çalışarak kazanç elde etmeye çalışıyorlar. Kaldı ki bunlar hekim! Yaptıkları meslek etiğine uymuyor. Aşının yan etkisi milyonda 10-20, hastalığın öldürücülüğü ise yüzde 2-4 arasında. Rakamlar ortada. Neyi tartışıyoruz. Aşı olmayan biri diyelim bu hekimleri dinledi ve öldü bunun sorumluluğu kime ait? Bu hangi vicdana sığar?"